

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

CRAFT

– en studie av företags erfarenheter
av ansökningsprocessen

Magisteruppsats i företagsekonomi

Sarah Holm

Sandra Nyström

Handledare:

Stefan Schiller

Företagsekonomi/Externredovisning
HT 2005

Förord

Följande rapport är ett resultat av en undersökning av CRAFT-programmet som ligger inom EU: s ramprogram för forskning och utveckling. Det har varit mycket lärorikt och utvecklande att planera och genomföra den undersökning som legat till grund för arbetet, liksom att sedan sammanställa resultatet och färdigställa rapporten. Vi har efter dessa veckor fått en djupare förståelse för EU: s bidragssystem och vad en ansökan om CRAFT-bidrag innebär.

Vi vill tacka våra respondenter samt rikta ett särskilt stort tack till den EU-konsult vi intervjuade för hans entusiasm och generösa bemötande.

Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare Stefan Schiller som väglett oss under arbetets gång och kommit med goda samt värdefulla råd.

Uddevalla 19 januari, 2006

Sarah Holm

Sandra Nyström

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Externredovisning och Företagsanalys, Magisteruppsats, HT 2005

Författare: Sarah Holm och Sandra Nyström

Handledare: Stefan Schiller

Titel: CRAFT – en studie av företags erfarenheter av ansökningsprocessen.

Bakgrund och problem: Det finns mycket som tyder på att svenska företag inte ansöker om de bidrag EU erbjuder i samma utsträckning som företag i andra EU-länder. EU erbjuder många olika sorters bidrag och ett av dem är inom forskning, då EU anser att forskning är en viktig tillväxtfaktor för näringslivet. EU:s stöd på detta område är till stor del samlat i ett särskilt ramprogram för forskning, det sjätte ramprogrammet. För att uppmuntra innovationer och teknikutveckling i små och medelstora företag finns det inom detta ramprogram en del som benämns CRAFT. Detta är en möjlighet för ett företag att få delfinansiering till ett utvecklingsprojekt. Därför är det angeläget att upplysa svenska företag om att denna möjlighet finns och hur svårigheterna med ansökningsprocessen kan se ut.

Syfte: Syftet med studien är att belysa vad som är svårt i ansökningsprocessen och därigenom få fram kunskap som kan vara användbar för små- och medelstora företag som har en projekttid och funderar på att finansiera sitt projekt med hjälp av EU-bidrag.

Avgränsningar: Vi har valt att avgränsa vår undersökning till att endast omfatta bidrag ur CRAFT. Anledningen till detta är att bidragen från CRAFT-programmet kan sökas av små och medelstora företag och vi anser att det är de som har störst behov av en undersökning av denna sort. Vi kommer endast att vända oss till svenska företag.

Metod: Vi har genomfört fyra intervjuer, tre med företag som mottagit bidrag från CRAFT och en med en EU-konsult. Vi valde att intervjua konsulten då han arbetar uteslutande med att hjälpa företag att söka bidrag från CRAFT. Vidare har det material vi fått fram genom våra intervjuer jämförts med vår teoretiska referensram och utifrån detta har ett antal slutsatser kunnat dras.

Resultat och slutsatser: Respondenterna på de företag vi intervjuade anser att ansökningsprocessen är lång och krävande. De tycker att det är anmärkningsvärt att de var tvungna att anlita en konsult för att kunna upprätta en ansökan. EU-konsulten anser emellertid att själva ansökan är bra. Det är snarare rapportsystemen under driften av projektet som behöver underlättas.

Förslag till vidare forskning: Vi tycker att det hade varit intressant att få intervjua ett företag som upprättat en beviljad ansökan utan att anlita en konsult. Vi anser att för ett företag som står i begrepp att söka CRAFT-bidrag hade det varit givande att även höra ett sådant företags uppfattningar om processen och efterföljande projekt.

1. INLEDNING.....	6
1.1 BAKGRUND	6
1.2 PROBLEMDISKUSSION	7
1.2.1 Problemformulering.....	9
1.3 SYFTE	10
1.4 AVGRÄNSNINGAR	10
2. METOD.....	11
2.1 VAL AV METOD	11
2.1.1 Kvantitativ och kvalitativ metod	11
2.2 INSAMLING AV DATA.....	11
2.2.1 Primärdata	11
2.2.2 Sekundärdata.....	12
2.3 URVAL.....	12
2.4 INTERVJUERNAS GENOMFÖRANDE.....	13
2.5 VALIDITET OCH RELIABILITET	13
2.5.1 Validitet	13
2.5.2 Reliabilitet	14
2.6 KÄLLKRITIK	14
3. TEORI.....	15
3.1 EU: S FORSKNING.....	15
3.2 TILLVÄXTTEORI	15
3.3 EU: S BUDGET 2005	16
3.3.1 Inkomster.....	16
3.3.2 Utgifter	17
3.3.3 Återflödet från EU till Sverige.....	18
3.4 SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG.....	18
3.5 EU: S SJÄTTE RAMPROGRAM.....	18
3.6 CRAFT	21
3.6.1 Krav för att få CRAFT-bidrag	22
3.6.2 Så här söker du CRAFT-pengar	22
3.7 INFORMATIONSKÄLLOR	24
3.8 SMINT-STÖD	24
3.9 SJUNDE RAMPROGRAMMET.....	25
4. EMPIRI	27
4.1 INTERVJU EU-KONSULT.....	27
4.1.1 EU: s bidragssystem.....	27
4.1.2 Ansökningsprocessen	28
4.1.3 Sjunde ramprogrammet.....	29
4.1.4 EU-konsultens förslag till förändring.....	29
4.2 INTERVJU FÖRETAG	29
4.2.1 Varför CRAFT?	29
4.2.2 SMINT-stöd	30
4.2.3 Projektet	30
4.2.4 EU: s bidragssystem.....	31
4.2.5 Ansökningsprocessen	31
4.2.6 Var det värt arbetet?	32
4.2.7 Avslutande kommentarer.....	32
5. ANALYS	34
5.1 FÖRDELAR MED CRAFT-BIDRAG	34
5.2 ANSÖKNINGSPROCESSEN	34
5.3 SMINT-STÖD	35

5.4 ÅTERFLÖDET FRÅN CRAFT TILL SVERIGE.....	36
5.5 SJUNDE RAMPROGRAMMET.....	37
6. SLUTSATS	38
6.1 FÖRETAGENS ERFARENHETER AV ANSÖKNINGSPROCESSEN	38
6.1.1 EU-konsultens erfarenheter av ansökningsprocessen.....	38
6.2 VAD ÄR TIDSKRÄVANDE?	39
6.3 VAD ÄR KOMPLICERAT?.....	40
6.4 ÖVRIGA REFLEKTIONER	40
6.5 FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING.....	41
7. LITTERATURFÖRTECKNING.....	42
BILAGA 1	45
BILAGA 2	46

1. Inledning

Inledningsvis kommer en bakgrund till ämnesvalet att redovisas sedan följer en övergripande problemdiskussion som mynnar ut i uppsatsens syfte och avgränsningar.

1.1 Bakgrund

Att driva ett företag kräver kapital, inte bara vid uppstart utan även vid nya produkt lanseringar eller när andra stora investeringar skall göras. Företagets konkurrenskraft beror ofta på hur mycket investeringar som gjorts inom forskning och utveckling. Det finns en rad olika möjligheter till finansiering av investeringar som företag kan utnyttja. Vid vissa tillfällen behöver företaget låna pengar och vid andra tillfällen kan det använda finansiering i form av exempelvis EU-bidrag.¹ De är avsedda för till exempel företag, universitet, skolor och föreningar.

I Sverige är vi ofta skeptiska till att ansöka om EU-bidrag. Det finns en allmän uppfattning att processen med att söka EU-bidrag är förenad med en stor mängd byråkrati och företagen känner sig osäkra på hur de skall gå tillväga för att söka dessa bidrag.² Det finns heller ingen samlad bild över alla program och bidrag från officiellt EU-håll³. Det gör att EU: s bidragssystem upplevs som väldigt förvirrande.

Den gemensamma budget som EU upprättar innehåller inkomster och utgifter under det kommande året. Medlemsländernas avgifter till EU är den huvudsakliga inkomstkällan och den största delen av utgifterna går till jordbruksstöd och strukturfonder. Utgifterna skall användas för att kunna genomföra EU: s politik och det mesta av dem får medlemsländerna tillbaka i olika former av stöd.⁴

Av EU: s budget går cirka 31 procent till strukturfonderna⁵. De är till för att jämna ut skillnader mellan rika och fattiga områden i Europa. Varje land får ta del av strukturfonderna och de nationella myndigheterna beslutar om vilka projekt som skall få pengar⁶. En mindre del av EU: s budget betalas dock ut direkt till olika projekt med deltagare i flera medlemsländer. Detta kan till exempel gälla EU-stöd till forskningsprojekt.⁷ Forskning anses vara en viktig tillväxtfaktor för näringslivet. Ett väl fungerande samarbete mellan universitet, högskolor, forskningsinstitut och näringsliv är viktigt för en fördelaktig utveckling⁸.

EU: s forskningsprogram syftar till att stärka konkurrenskraften i den europeiska industrin genom att olika forskningsaktörer, universitet och högskolor samt näringsliv deltar i internationella forsknings- och utvecklingsprojekt. Särskilt viktigt är de små och

---

¹ "Många sätt att få mer pengar", *Nytt från Revisorn*, 2005-04-22.

² <http://www.euroad.se>, (2005-11-10).

³ Karlberg, Lars Anders. "Svensk databas visar vägen till EU-bidragen", *Ny Teknik*, 2005-03-01.

⁴ <http://www.eu-upplysningen.se>, (2005-11-14).

⁵ Ibid.

⁶ "Många sätt att få mer pengar", *Nytt från Revisorn*, 2005-04-22.

⁷ <http://www.euroinfo.se/ny/hem/eu-finansiering/skrivya/vad-ar-eu-stod.html> (2005-12-05).

⁸ <http://www.regeringen.se>, (2005-11-14).

medelstora företagens deltagande⁹. För att vid det fortsatta läsandet av uppsatsen få en förståelse för vad EU anser vara små- och medelstora företag ges här en kortfattad definition. Definitionen avser företag som har färre än 250 anställda och en omsättning som är mindre än 50 miljoner euro eller en balansomsättning på mindre än 43 miljoner euro. Den exakta definitionen ges i avsnitt 3.4.¹⁰

EU har sedan 1987 bedrivit en politik för forskning och teknisk utveckling¹¹, och EU: s stöd på forskningsområdet är till stor del samlat i ett särskilt ramprogram för forskning¹². För närvarande pågår det sjätte programmet i ordningen. Budgeten för det sjätte ramprogrammet uppgår till 17, 5 miljarder euro och programmet löper under perioden 2002-2006. Syftet har varit att inrätta ett verktyg för finansiering som skall användas till att förverkliga inrättandet av det europeiska området för forskningsverksamhet samt innovation. Ett annat syfte är att Europa skall komma ifatt Japan och USA beträffande den fördel de i årtionden har haft när det gäller ekonomi, forskning och industriell utveckling.

För att uppmuntra innovationer och teknikutveckling i små och medelstora företag (SMF) finns det inom sjätte ramprogrammet en del som benämns CRAFT. Delprogrammet, som endast avser SMF, står för Co-operative Research Action for Technology och vänder sig till så väl högteknologiska företag som företag inom traditionella sektorer utan egna FoU-möjligheter.¹³

1.2 Problemdiskussion

Det finns mycket som tyder på att svenska företag inte ansöker om de bidrag EU erbjuder i samma utsträckning som företag i andra EU-länder. Det diskuteras att bidragssystemet är invecklat och komplicerat och att kunskapen om bidragen ofta är bristande i företagen. Det kan vara svårt att få en överblick över de EU-bidrag som finns, då företagen kan söka dem ur flera olika kategorier. Det är viktigt att känna till de villkor som är förenade med bidragen.¹⁴ Enligt Juhani Lönnroth, generaldirektör för EU-kommissionens generaldirektorat för sysselsättning, är regelverken kring EU-bidragen svåra, både ansökan och redovisning av dem är en krånglig procedur¹⁵. En ansökan till EU kan innebära flera månaders arbete¹⁶.

EU har idag 1 500 aktiva program och bidragsfonder, och det är möjligt för företag att ansöka om bidrag från flera olika program för ett enda ändamål och för flera ändamål ur ett program¹⁷. Programmen skiljer sig åt på flera sätt, bland annat vad avser

---

⁹ <http://www.regeringen.se>, (2005-11-14).

¹⁰ <http://europa.eu.int>, (2005-12-01).

¹¹ <http://europa.eu.int/scadplus/leg/sv/lvb/i23012.htm>, (2005-12-05).

¹² EU-upplysningen. (2005): *Din guide till EU – Fonder och program*. <http://www.eu-upplysningen.se>.

¹³ EU/FoU-rådet. (2000): *CRAFT – EU-program för mindre företag*. <http://www.eufou.se>.

¹⁴ "Så här söker du pengar från EU", *Privata affärer*, 2005-06-22.

¹⁵ Björklund, Marianne. "EU: s strukturfonder utan effekt", *Dagens Nyheter*, 2003-10-03.

¹⁶ <http://www.euroconnect.se> (2005-12-05).

¹⁷ Karlberg, Lars Anders. "Svensk databas visar vägen till EU-bidragen", *Ny Teknik*, 2005-03-01.

tillämpningsområden, vilka former man kan få stöd i, vilka som kan söka och även hur själva ansökningsprocessen går till¹⁸.

En ansökan om EU-bidrag till ett projekt kräver både tid och kunskap. På grund av att det är så omständligt att ansöka om bidragen har det utvecklats konsultföretag som har specialiserat sig på att hjälpa företag att hitta bidrag till olika projekt.

Stora företag har ofta de resurser som krävs för att genomföra dessa krångliga ansökningar. Små företag däremot kan bli utan bidrag då de varken har tid eller möjlighet att sätta sig in i den omständliga proceduren att ansöka om bidrag. Enligt en undersökning som Nutek (Verket för näringslivsutveckling), Näringsdepartementet och Dagens Industri har gjort är Volvo lastvagnar det företag i Sverige som fått störst bidrag under 2000-talet. Volvokoncernen gjorde en vinst på 14 miljarder kronor i fjol men har ändå via sitt dotterbolag Volvo Lastvagnar kommit över fler hundra miljoner kronor i bidrag under 2000-talet¹⁹.

Enligt Robert-Jan Smits, tidigare EU action coordinator for SMEs (small and medium enterprises), ökar antalet SMF som inser att de måste internationaliseras och uppfinna för att bibehålla sin konkurrensförmåga. Enligt Smits är EU:s forskningsprogram unika instrument som kan hjälpa företagen att uppnå båda dessa mål samtidigt. Med mer pengar till SMF kan tusentals företag, på europeisk nivå, arbeta tillsammans med stora företag, universitet och forskningscentra för att generera ny kunskap.²⁰

Vid ett möte om svensk produktionsforskning inom EU:s sjätte ramprogram framkom det att små- och medelstora företags intresse för att medverka i EU-projekt har minskat²¹. Kritiken ligger i att det är finansieringen och administrationen som är problemet. Det svenska deltagandet inom det program som är avsett att stärka små- och medelstora företag är 16,3 procent, vilket kan jämföras med snittet för EU-länderna som är 22,9 procent. En anledning till detta är enligt Niclas Stenberg att svenska småföretag är dåliga på att ta för sig.²²

Det finns flera fördelar med EU-bidrag. De är billigare än till exempel riskkapital och EU ställer inga krav på vare sig deläggande eller återbetalning²³. Ett av kraven är dock att projektet skall genomföras enligt plan. När det gäller bidrag ur sjätte ramprogrammet skall det också finnas partners i andra länder och bidraget kommer då att fördelas mellan parterna beroende på deras insats, exempelvis nedlagd arbetstid. För att följa upp utbetalningar av bidrag utför EU stickprovskontroller. Enligt Christof Molund, grundare av EU-konsultföretaget Cofund, är det väldigt ovanligt att ett företag behöver återbetala bidragen med anledning av att de inte uppfyllt kraven. Vid vissa tillfällen har dock Cofund varit med och styrt upp projekt för att rädda företagen från återbetalning²⁴.

---

¹⁸ <http://www.euoinfo.se>, (2005-12-05).

¹⁹ Lundell, Stefan. "Volvo – tyngst i Sverige på bidrag", *Dagens Industri*, 2005-06-11.

²⁰ Europeiska Kommissionen. (2004): *Participating in European research (2nd edition)*.
http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.cfm?p=0.

²¹ Leverbeck, Kenneth. "Minskat intresse för EU-projekt", *IVA-aktuellt*, 2005-06-14.

²² Ibid.

²³ Karlberg, Lars Anders. "Svensk databas visar vägen till EU-bidragen", *Ny Teknik*, 2005-03-01.

²⁴ "Så här söker du pengar från EU", *Privata affärer*, 2005-06-22.

En nackdel med EU-bidragen är att de betalas ut i efterskott²⁵. Det innebär att företagen till en början måste finansiera sina projekt själva. Småföretagen är återigen förlorarna då de ofta inte har möjlighet att finansiera projektet med egna medel. De större företagen har däremot oftast inga problem att för-finansiera sina projekt. Som nämnts tidigare är Volvo ett företag som inkasserat stora summor genom EU-bidrag.

EU: s sjätte ramprogram erbjuder enskilda företag att söka stöd för olika forskningsprojekt. Det sjätte ramprogrammet har stor betydelse för forskningsverksamheten i medlemsländerna och det faktum att forskning är en strategisk viktig faktor för utvecklingen av näringslivet gör att programmet är väldigt intressant att studera. SMF har svårigheter att kunna delta i vissa program och därför finns även CRAFT-programmet, vars avsikt är att stärka små och medelstora företags deltagande i ramprogrammet.²⁶

Kostnaden för att ansöka om bidrag är stor och ansökningsprocessen kräver mycket tid och kraft. Företagen behöver ofta hjälp av en konsult för att få till stånd en ansökan och VINNOVA (Verket för innovationssystem) erbjuder delfinansiering av förstudier till internationella forskningsprogram. Denna typ av finansiering benämns SMINT-stöd (förstudiemedel till små och medelstora företag för internationellt tekniksamarbete) och är tänkt för att hjälpa till att stimulera internationellt tekniksamarbete för små och medelstora företag.²⁷

EU: s sjätte ramprogram lider mot sitt slut och efterföljaren är det sjunde ramprogrammet som kommer att löpa över sju år, 2007 - 2013, och få en total budget på lite över 600 miljarder kronor. 90 miljarder kronor per år kommer att avsättas till forskning och utveckling (FoU). Det är dubbelt så mycket jämfört med det sjätte ramprogrammet. Vissa förenklingar kommer att ske, bland annat skall pengarna fördelas på ett enklare sätt. Språket skall förändras och bli mindre krångligt, det skall bli färre och tunnare dokument och det skall gå fortare att skriva kontrakt och ge pengar till dem som fått klartecken. Säkerhetsforskning pekas ut som huvudområde.²⁸

1.2.1 Problemformulering

Då det diskuteras att ansökningsförfarandet är komplext och tidskrävande vill vi ta reda på vad det är i denna process som motiverar denna diskussion. Med utgångspunkt i detta har vi utformat följande problemfråga.

Vad har företag som ansökt om och mottagit bidrag från CRAFT-programmet för erfarenheter av ansökningsprocessen?

---

²⁵ <http://www.cordis.lu> (2005-11-30)

²⁶ <http://europa.eu.int>, (2005-12-05)

²⁷ <http://www.vinnova.se>, (2005-12-01).

²⁸ Andersson, Sus. "EU-förslag ska ge forskare dubbelt upp", *Ny Teknik*, 2005-04-13.

Vi vill även besvara följande frågor:

Vad är det som gör att ansökningsförfarandet är så tidskrävande och vad är det som gör att det är så komplicerat?

1.3 Syfte

Syftet med studien är att belysa vad som är svårt i ansökningsprocessen och därigenom få fram kunskap som kan vara användbar för små- och medelstora företag som har en projekttid och funderar på att finansiera sitt projekt med hjälp av CRAFT-bidrag. Eftersom ansökningsprocessen kräver mycket tid och energi av företagen, vill vi med hjälp av denna kunskap, komma med upplysningar som kan hjälpa dessa företag i deras ansökningsprocess.

1.4 Avgränsningar

Vi har valt att avgränsa vår undersökning till att endast omfatta bidrag ur CRAFT som ligger inom EU: s 6: e ramprogram. Anledningen till detta är att bidragen från CRAFT-programmet endast kan sökas av små och medelstora företag och vi anser att det är de som har störst behov av en undersökning av denna sort.

Ett av kraven för att få beviljat CRAFT-bidrag är att projektet skall omfatta minst tre företag från två länder. Vi avgränsar oss till att endast undersöka svenska företags erfarenheter samt avgränsar oss från att ta reda på hur övriga parter i projektet upplever processen då det skulle vara alltför tids- och resurskrävande att även involvera dem i vår undersökning. Med övriga parter avses projektpartners och forskningsutförare.

2. Metod

I följande kapitel diskuterar vi alternativa metoder vid utförande av undersökningar och vi kommer även att motivera det egna valet för genomförandet av studien. Syftet med att beskriva den metod som använts i rapporten är att läsaren självständigt skall få en möjlighet att bedöma undersökningsresultatets rimlighet och generaliserbarhet.

2.1 Val av metod

I samband med genomförande av forskningsprojekt kan man välja mellan två olika metoder – kvantitativ och kvalitativ metod. Ibland kan det också vara motiverat att använda båda metoderna²⁹.

2.1.1 Kvantitativ och kvalitativ metod

Den kvantitativa forskningen är inriktad på sådan forskning som använder sig av statistiska bearbetnings- och analysmetoder³⁰. Här är det viktigt hur representativ informationen är, om den verkligen har mätt det som avsetts och om den insamlade informationen är pålitlig (reliabel)³¹. Kvalitativ metod har först och främst ett förståelse syfte. Genom olika sätt att samla in information kan vi få en djupare förståelse av det problem vi studerar och därmed beskriva helheten av det. Metoden kännetecknas av närhet till den källa vi hämtar information från³². Vi har valt att använda den kvalitativa metoden och vårt syfte med att använda denna undersökningsmetod är att få en djupare kunskap om det vi skall undersöka. Vi vill analysera och förstå helheten. Med vårt val av metod anser vi kunna ge en bra bild av det valda ämnesområdet då en kvalitativ metod ofta är rik på information³³. Vår avsikt är att få reda på vad företag som ansökt om och mottagit CRAFT-bidrag har för erfarenheter av ansökningsprocessen. För att åstadkomma detta har vi genomfört intervjuer och på så sätt fått fram kunskap som kan användas av andra företag som står i begrepp att ansöka om EU-bidrag.

2.2 Insamling av data

Vi har baserat uppsatsen på primär- och sekundärdata. Information har under arbetets gång inhämtats från databaser, litteratur samt intervjuer.

2.2.1 Primärdata

Intervjuer är en form av primärdata och den insamlingsmetod vi anser passar bäst för vår undersökning. Vi anser inte att vi kan få svar på de forskningsfrågor

---

²⁹ Holme, I.M. & Solvang, B.K. (1997): *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund, Studentlitteratur.

³⁰ Patel, R. & Davidsson, B. (2003): *Forskningsmetodikens grunder*. Lund, Studentlitteratur.

³¹ Holme, I.M. & Solvang, B.K. (1997): *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund, Studentlitteratur.

³² Ibid.

³³ Patel, R. & Davidsson, B. (2003): *Forskningsmetodikens grunder*. Lund, Studentlitteratur.

undersökningen bygger på med hjälp av exempelvis en enkätundersökning. En fördel med att utföra intervjuer är möjligheten att följa upp frågor och att intervjuaren kan få mer detaljerad och fyllig information från respondenten. En nackdel är att intervjuareffekter kan förekomma genom att intervjuare och intervjuad kan påverka varandra och detta kan ge negativa utslag på resultatet³⁴. För att motverka detta har vi försökt att inte ställa ledande frågor samt att inte påverka respondenten på något sätt.

2.2.2 Sekundärdata

Vi ville i ett tidigt skede skaffa kunskap om EU-bidrag och valde därför att koncentrera oss på att samla in olika former av sekundärdata. Vi har sökt information på Internet samt i olika databaser. Vi ville få fram litteratur och aktuella artiklar skrivna om ämnet. De sökord vi har använt oss av är bland andra *EU: s sjätte ramprogram, CRAFT, EU-bidrag, tillväxt och forskning och utveckling*.

Då det finns väldigt få vetenskapliga artiklar skrivna om ämnet har vi även varit tvungna att använda oss av icke vetenskapliga artiklar för att få en bredare förståelse för ämnet.

2.3 Urval

På grund av undersökningens omfattning och viljan att överblicka informationen, har vi koncentrerat undersökningen till några få företag. Vi har genomfört fyra intervjuer, tre med företag som mottagit bidrag från CRAFT och en med en EU-konsult. Vi har under arbetets gång varit i kontakt med ett flertal organisationer, bland andra Euroconnect Consulting och EU/FoU-rådet men det var genom Västsvenska Handelskammaren vi fick namnet på EU-konsulten vi intervjuat. Vi valde att intervjua honom då han arbetar uteslutande med att hjälpa företag att söka bidrag från CRAFT. Han har arbetat med detta i tio år och kan därmed ses som expert på ämnet. EU-konsulten i sin tur rekommenderade tre företag som han har arbetat med sedan tidigare. Vi gjorde även försök till att hitta företag som har genomgått ansökningsprocessen utan hjälp från en konsult, men lyckades inte hitta några.

Vi är inte endast ute efter att hitta likheter mellan företagen. Vi vill även belysa de olika erfarenheter de intervjuade företagen har. Vid urvalet av vilka enheter vi skulle undersöka var det därför inte viktigt att enheterna utgjorde ett representativt urval eller att företagens åsikter är typiska för företag i stort. Tvärtom kan det som Holme & Solvang (1997) skriver, vara så att man har en strävan att hitta det som inte är typiskt då det gör att man kan belysa problemformuleringen ur flera olika synvinklar. Däremot kan vi då inte säga något om hur väl frågeställningen täcker alla enheter.

Våra slutsatser av denna undersökning baseras till största delen på utförda intervjuer. Det är dock viktigt att påpeka att denna information är respondenternas personliga

---

³⁴ Eriksson, L.T. & Wiedersheim-Paul, F. (1997): *Att utreda, forska och rapportera*. Malmö, Liber Ekonomi.

åsikter och att de inte kan appliceras på deras företag i stort eller generellt på andra företag.

2.4 Intervjuernas genomförande

Vi kontaktade företagen per telefon och frågade om de ville ställa upp på en intervju. Vi berättade om vårt syfte med uppsatsen och hur vi ville genomföra intervjuerna och behandla informationen som vi fick fram från dem. Alla tre företag ville vara anonyma. Före intervjuerna skickade vi ut vår intervjuguide till ett företag samt EU-konsulten. De andra två företagen ansåg inte att de behövde se frågorna i förväg.

Då företagen och konsulten finns i Helsingborg, Halmstad, Borås och Vellinge, genomförde vi intervjuerna per telefon. Vi övervägde att genomföra personliga intervjuer, men då vi bor i Uddevalla valde vi att utföra dem per telefon. Detta sparade oss dyrbar tid, som vi istället kunde lägga på att arbeta med studien. Vi utgick från ett frågeformulär men ställde även kompletterande frågor. Vi använde oss av en högtalartelefon och bandade samtliga intervjuer. Efter intervjuerna skrev vi ut dem i sin helhet innan vi till slut valde ut vad som var väsentligt för vår undersökning.

Vi är medvetna om att det finns nackdelar med att göra telefonintervjuer istället för personliga intervjuer, då vi inte har möjlighet att läsa respondenternas kroppsspråk. Vi anser dock att detta har haft mindre betydelse i detta sammanhang då vi menar att respondenterna inte har någon anledning att återge svaren på ett osanningsenligt sätt. Detta anser vi eftersom våra frågor inte är av känslig natur. Frågorna har inte på något sätt behandlat företagets olika forskningsresultat, utan har bara rört ansökningsförfarandet och genomförandet av projektet. Alla intervjuer har varat mellan 35-45 minuter.

2.5 Validitet och reliabilitet

För att en undersökning skall kunna sägas vara pålitlig och relevant krävs det att den har hög validitet och reliabilitet. Under följande avsnitt kommer vi att ta upp vad vi har gjort för att försäkra oss om att detta uppnås på bästa möjliga sätt.

2.5.1 Validitet

Validitet definieras som ett mätinstruments förmåga att mäta det som avses och är det viktigaste kravet på ett mätinstrument. Om instrumentet inte mäter det som avsetts spelar det ingen roll om själva mätningen är bra³⁵. För att förvissa oss om att vi fått svar på det vi vill ha svar på förklarade vi innan vi startade intervjuerna vårt syfte med uppsatsen för respondenterna. Vi har även ställt följdfrågor om vi inte tyckt att vi fått svar på ställda frågor. Vi har även haft möjlighet att kontakta respondenterna i efterhand om vi behövt svar på ytterligare frågor.

---

³⁵ Eriksson, L.T. & Wiedersheim-Paul, F. (1997): *Att utreda, forska och rapportera*. Malmö, Liber Ekonomi.

2.5.2 Reliabilitet

Reliabilitet har att göra med att ett mätinstrument skall ge tillförlitliga utslag och att andra undersökare skall komma fram till samma sak om de använder samma metod. För att ha hög reliabilitet skall alltså en metod vara oberoende av undersökare. Reliabiliteten är ofta ett stort problem i tolkande undersökningar³⁶. För att minimera eventuella tolkningsfel har vi låtit respondenterna korrekturläsa sammanställningen av intervjuerna. Vi har även, för att öka reliabiliteten, använt oss av högtalartelefon och dessutom har vi låtit banda intervjuerna. Detta minskar risken för feltolkning och för att viktig information missas.

2.6 Källkritik

Avsikten med källkritik är att avgöra om källorna som använts i undersökningen mäter det de utger sig för att mäta och om de är väsentliga för frågeställningen. Ett av de källkritiska kriterierna innebär att man kontrollerar om källorna är beroende av varandra. Detta kallas beroendekritik.³⁷

Vi fick genom EU-konsulten kontakt med de företagsrespondenter vi intervjuat. Det är därför av vikt att vara uppmärksam på att våra slutsatser kan ha påverkats av konsultens val av företag och det faktum att han kan ha valt ut endast företag som varit nöjda med hans insats. Respondenternas inställning till CRAFT-projektet kan vara ett resultat av den hjälp de fått av EU-konsulten. Vi anser dock att detta inte är avgörande för våra slutsatser, då det finns oberoende undersökningar som bekräftar att även andra företag delar våra respondenters inställning till CRAFT-projektet.

---

³⁶ Ibid.

³⁷ Ibid.

3. Teori

I detta kapitel, som innehåller den teoretiska referensramen, lägger vi fram den teori vi anser vara relevant för att uppnå uppsatsens syfte. Inledningsvis presenterar vi EU: s mål med forskning, vi fortsätter med att diskutera forskningens betydelse för den ekonomiska tillväxten och efter detta går vi igenom EU: s budget, EU: s sjätte ramprogram och CRAFT.

3.1 EU: s forskning

I mars 2000, enades EU: s ledare, vid toppmötet i Lissabon, om att EU bör eftersträva att bli världens mest konkurrenskraftiga ekonomi 2010. Forskning och ny teknik är en mycket viktig del i att uppnå detta mål och för att säkerställa Europas framtida välförhållanden. Många av de framtida arbetstillfällena är också beroende av de investeringar som görs idag. Det är därför EU främjar forskningsprojekt, finansierar gemensamma projekt och arbetar för att resurserna skall användas på bästa sätt runtom i Europa. EU försöker också underlätta samarbetet mellan forskare i olika länder. EU anser att om alla slår ihop sina påsar, så hör den europeiska forskningen till den bästa i världen.³⁸

3.2 Tillväxtteori

Det ställs allt högre krav och förväntningar på att de resurser samhället satsar på forskning och utveckling skall ge avkastning i form av nya produkter och tjänster, fler arbetstillfällen och företag. Ett av skälen till dessa förväntningar och krav är uppfattningen att den ekonomiska tillväxten drivs av teknologisk utveckling, vilken i sin tur skapas genom en medvetet organiserad, planerad och marknadsanpassad forskning.³⁹

För att förklara ekonomisk tillväxt är den neoklassiska teorin utgångspunkten för merparten av all teoretisk litteratur. Den introducerades på 1950-talet och sa att tillväxten på lång sikt bestäms av takten i den teknologiska utvecklingen och befolkningsökningen. Denna teori lämnar inget utrymme för att individuella spar- och investeringsbeslut kan påverka tillväxttakten på lång sikt. Då den neoklassiska modellen anser att den långsiktiga tillväxttakten inte kan påverkas utan var given av naturen kom den senare att ses som otillfredsställande. Därför utökades denna modell med teorier som anser att teknologiska framsteg och ökning av produktiviteten kan förklaras genom individers, företags och staters agerande.⁴⁰

I Sverige gör enskilda företag mycket stora investeringar på FoU som skall leda till teknisk utveckling och ekonomisk tillväxt. Forskning visar att dessa satsningar också

---

³⁸ Europeiska Kommissionen. (2004): *Med sikte på framtiden – Vetenskaplig forskning i Europeiska Unionen*. http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.cfm?p=0_instruments.

³⁹ Boschini, A.D. & Eriksson, R. (2005): *Den europeiska tillväxtdebatten*. Svenska institutet för europapolitiska studier. <http://www.sieps.se>.

⁴⁰ Erlandsson, M. (2003): *Offentliga sektorns storlek och ekonomisk tillväxt – en översikt*. Värdeskapande tillväxt, nr 9. <http://www.tco.se>.

gör detta. I ekonomisk forskning har frågan om företagens FoU-investeringar blivit aktuell genom den roll FoU har i modern, så kallad endogen, tillväxtteori.⁴¹

Den endogena tillväxtteorin, som utformades i slutet av 1980-talet, visar hur den långsiktiga tillväxttakten i ekonomin kan påverkas av individers investeringsbeslut och politiska beslut. Antagandet om att för att produktion skall komma till stånd krävs, förutom realkapital och arbete även andra produktionsfaktorer, är centralt i endogena tillväxtmodeller. Främst utgörs dessa av kunskaper (humankapital) samt en fungerande social och politisk infrastruktur (institutioner). Investeringar i utbildning och forskning anses i denna teori föra med sig positiva effekter.⁴²

Kunskap sågs i den första generationen av endogena tillväxtteorier som oerhört viktig för den ekonomiska tillväxten. Kunskapen sades ge stigande avkastning. Spridningen av ny kunskap och drivkraften för innovationer blev därmed centrala element i denna skolbildning.⁴³

De centrala frågorna inom endogen tillväxtteori är vad som driver teknologisk utveckling samt vad som får företag att investera i FoU. Hur produktiviteten kan ökas är en svår fråga. Det har visat sig att investeringar i FoU är en förutsättning för att nya upptäckter skall göras och den teknologiska fronten drivas framåt, men det räcker inte med att patentera nya landvinningar för att garantera detta. Dessa måste även implementeras och konkret höja effektiviteten i produktionen.⁴⁴

3.3 EU: s budget 2005⁴⁵

EU-stöden finansieras huvudsakligen från EU: s budget och det är Europeiska Kommissionen som varje år föreslår hur EU: s inkomster och utgifter för kommande år skall fördelas mellan de olika verksamhetsgrenarna inom EU. Det förslag som tas fram skall godkännas av Europaparlamentet och ministerrådet tillsammans. När budgeten är godkänd kan Kommissionen begära in avgifter från medlemsländerna. Budgeten förvaltas av Europeiska Kommissionen och de skall se till att utgifterna går till de verksamheter som institutionerna beslutat om. Den 16 december 2004 antogs budgeten för 2005 av Europaparlamentet. Den uppgick till totalt 106 300 miljoner euro.

3.3.1 Inkomster

Medlemsländernas avgifter är den största inkomstkällan och de kallas även EU: s egna medel. Utöver de egna medlen finns det övriga inkomster, till exempel eventuella överskott från tidigare år, pensionsinbetalningar från anställda i EU: s institutioner och serviceavgifter. De egna medlen består av fyra delar: jordbrukstullar och sockeravgifter,

---

⁴¹ Gustavsson, P. & Poldahl, A. (2003): *Vad bestämmer företagens investeringar i FoU?*

Forskningsinformation från FIEF, FIEF Working Paper. <http://www.fief.se>,

⁴² Erlandsson, M. (2003): *Offentliga sektorns storlek och ekonomisk tillväxt – en översikt*. Värdeskapande tillväxt, nr 9. <http://www.tco.se>.

⁴³ Magnusson, L. & Ottosson, J. (2003): *Ekonomisk tillväxt i perspektiv*.

⁴⁴ Boschini, A.D. & Eriksson, R. (2005): *Den europeiska tillväxtdebatten*. Svenska institutet för europapolitiska studier. <http://www.sieps.se>.

⁴⁵ Hela avsnitt 3.3 är hämtat från www.eu-upplysningen.se, (2005-12-06) där inte annat anges.

andra tullar och avgifter vid import till EU, avgift baserad på momsintäkter och BNI-avgift (det är en avgift som beräknas för varje medlemsland utifrån en prognos av landets bruttonationalinkomst).

3.3.2 Utgifter

Utgifterna används till att genomföra EU: s politik och kommer huvudsakligen medlemsländerna till del. Ungefär 80 procent av budgeten är reserverad till den gemensamma jordbruks- och fiskepolitiken samt till strukturåtgärder via fyra strukturfonder. Resterande medel är avsedda för diverse program och insatser samt till administrativa utgifter⁴⁶. För att få en bild av var pengarna till CRAFT-bidragen kommer ifrån beskrivs nedan de olika utgiftsområden som finns.

Jordbruksstöd. Detta stöd går till lantbrukare inom EU, främst genom direktstöd för bevarandet av lantbruket. Det förekommer även olika former av marknadsstöd och stöd till landsbygdsutveckling.

Strukturfonder. Strukturfonderna finansierar EU: s regionalstöd till eftersatta regioner och till utbildning på arbetsmarknaden.

Inre politik. Den interna politiken innebär bland annat satsningar på forskning och teknisk utveckling, miljö, transporter, utbildning och bedrägeribekämpning. Det är av denna del i budgeten som EU gör avsättningar till det sjätte ramprogrammet. En del av ramprogrammet avser finansiering till små och medelstora företag i syfte att utveckla företagens kapacitet att agera på internationell nivå. Här ingår CRAFT-programmet.

Externa åtgärder. Avser främst EU: s bistånd till andra länder.

Administration. Kostnaderna för administration och förvaltning omfattar bland annat löne- och pensionskostnader för personalen i EU: s institutioner samt lokalkostnader.

Reserver. Reserverna får utnyttjas för att täcka oförutsedda utgifter, till exempel katastrofhjälp.

Föranslutningsstöd. Detta stöd syftar till att genomföra de reformer som krävs inför medlemskapet i EU. I samband med att länder inträder som nya medlemmar i EU får de stöd från övriga utgiftsområden i budgeten. Under de första åren av medlemskapet får de nya medlemsländerna en rabatt på sin medlemsavgift.

Kompensationer för 2004-2006. Består av två delar, en budgetkompensation och ett schablonbelopp. Budgetkompensationen betalas ut till Cypern, Malta, Slovenien och Tjeckien medan schablonbeloppet betalas ut till alla de tio nya medlemsländerna.

---

⁴⁶ <http://faktabanken.nutek.se/sb/d/620/a/2034>, (2005-12-05).

3.3.3 Återflödet från EU till Sverige

Sverige får tillbaka ungefär 10 miljarder kronor i form av olika EU-bidrag av de cirka 25 miljarder kronor som betalas in i medlemsavgifter. Exakt hur mycket som varje medlemsland får tillbaka från EU: s budget är svårt att beräkna då vissa delar går till gemensamma projekt där flera länder deltar och andra delar är öronmärkta för varje land. En mindre del av det stöd som kommer tillbaka till Sverige är sådana gemensamma projekt, främst inom forskning.

För projekten i sjätte ramprogrammet som riktar sig till SMF, har Sverige ett lågt deltagande, utom just i bidragsdelen av CRAFT. Sverige deltar i relativt få, men väl ”belönade” CRAFT-projekt. Efter halva programtiden har Sverige fått 5,2 miljoner euro i CRAFT-bidrag av totalt utdelade 96,8 miljoner euro, vilket motsvarar 5,4 procent av bidragen.⁴⁷

3.4 Små och medelstora företag

Europas små och medelstora företag är nödvändiga för att uppnå högre tillväxt och fler arbetstillfällen. SMF utgör en stor del av Europas ekonomi: det finns ungefär 23 miljoner SMF i EU och dessa tillhandahåller runt 75 miljoner arbetstillfällen och står för 99 procent av alla företag. De är också en viktig del av europeisk industri, då de bidrar med upp till 80 procent av arbetstillfällena inom några av industrisektorerna, som t.ex. textil, tillverkning och möbler.⁴⁸

EU: s definition av SMF är:

- Färre än 250 anställda
- Mindre än 50 miljoner euro i omsättning eller en balansslutning på mindre än 43 miljoner euro.
- Inte ägt av ett större företag till mer än 25 procent. Undantag är finansiella investerare såsom bank eller riskkapitalbolag.
- Registrerad och verksam i ett EU-medlemsland, blivande medlemsland eller associerad stat.⁴⁹

3.5 EU: s sjätte ramprogram

Forskning och teknologisk utveckling är en grundläggande faktor för att industrialiserade länder, såsom EU: s medlemsländer samt de länder som har ansökt om EU-medlemskap, skall fungera väl. Företagens konkurrenskraft och arbetstillfällena som de erbjuder beror i stor utsträckning på FoU, och FoU är också väsentligt för att stödja andra policys som till exempel konsumentskydd och miljöskydd.⁵⁰

---

⁴⁷ EU/FoU-rådet. (2005): *Sveriges deltagande i sjätte ramprogrammet 2003-2004*. <http://www.eufou.se>.

⁴⁸ http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/index_en.htm, (2005-12-05).

⁴⁹ <http://europa.eu.int>, (2005-12-01).

⁵⁰ Europeiska Kommissionen. (2002): *The 6th Framework Programme in brief*. <http://www.cordis.lu/fp6/find-doc-general.htm>.

Sedan 1987 har EU bedrivit en politik för forskning och teknisk utveckling⁵¹, och EU: s stöd på forskningsområdet är till stor del samlat i ett särskilt ramprogram för forskning⁵². För närvarande pågår det sjätte programmet i ordningen. Budgeten för det sjätte ramprogrammet uppgår till 17, 5 miljarder euro och programmet löper under perioden 2002-2006. Det övergripande syftet har varit att inrätta ett verktyg för finansiering som skall användas till att förverkliga inrättandet av det europeiska området för forskningsverksamhet samt innovation. Sjätte ramprogrammet är, enligt EU, ett välfungerande politiskt styrmedel som har stor betydelse för forskningsverksamheten i medlemsländerna.⁵³ Forskningsprojekt inom de prioriterade områden som fastställs i programmen kan få delfinansiering av EU.⁵⁴

Enligt EG-fördraget är EU: s målsättning på forskningsområdet att gynna den vetenskapliga och tekniska grunden för, och öka den internationella konkurrenskraften hos industrin i EU. Forskningen skall även stödja den övriga målsättningen inom EU-samarbetet. EU skall stimulera forskningsinsatser hos företag, forskningscentra och universitet samt ge stöd till samarbeten mellan de olika aktörerna.⁵⁵

Ett annat syfte med ramprogrammet är att Europa skall komma ifatt Japan och USA beträffande den fördel de i årtionden har haft när det gäller ekonomi, forskning och industriell utveckling. Ett viktigt verktyg för att kunna uppnå detta är skapandet av en European Research Area (ERA).⁵⁶ Syftet med ERA är bland annat att etablera nätverk inom olika forskningscentra inom EU, öka rörligheten för forskare inom EU och locka forskare från övriga världen till EU.⁵⁷ De forskningsresultat som fås fram skall omsättas till industriell produktion och därmed gynna den ekonomiska tillväxten i EU.⁵⁸

Det sjätte ramprogrammet utgörs formellt av två program. Det ena, som har sin grund i EG-fördraget, benämns EG: s ramprogram (se bilden) och det andra, Euratom-programmet, har sin grund i Euratom-fördraget⁵⁹.

Dessa två program löper parallellt och reglerna för deltagande är gemensamma⁶⁰. Euratom: s ramprogram innehåller anslag till forskning som är kopplad till kärnenergi men behandlas inte närmare i vår studie då rapportens syfte inte har någon koppling till detta program. EG: s ramprogram inbegriper EU: s stöd till övrig forskning och behandlas mer ingående nedan⁶¹.

---

⁵¹ <http://europa.eu.int/scadplus/leg/sv/lvb/i23012.htm>, (2005-12-05).

⁵² EU-upplysningen. (2005): *Din guide till EU – Fonder och program*. <http://www.eu-upplysningen.se>.

⁵³ <http://europa.eu.int/scadplus/leg/sv/lvb/i23012.htm>, (2005-12-05).

⁵⁴ http://www.eu-upplysningen.se/templates/EUU/standardRightMenuTemplate_1795.aspx, (2005-12-06).

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ EU/FoU-rådet. (2005): *Sveriges deltagande i sjätte ramprogrammet 2003-2004*. <http://www.eufou.se>.

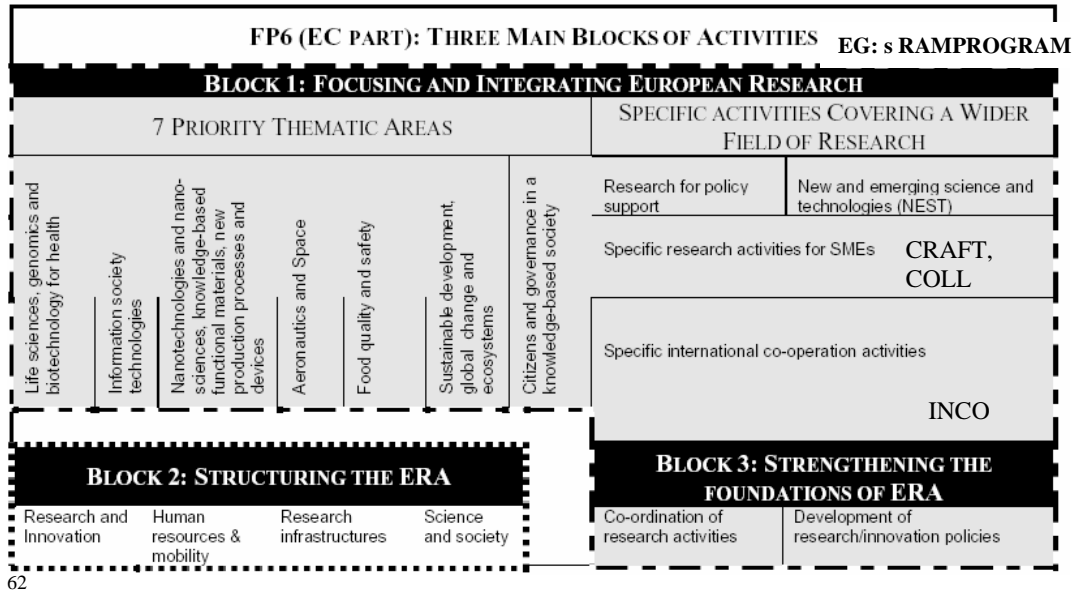
⁵⁷ <http://www.eu-upplysningen.se>, (2005-12-06)

⁵⁸ EU/FoU-rådet. (2005): *Sveriges deltagande i sjätte ramprogrammet 2003-2004*. <http://www.eufou.se>.

⁵⁹ <http://www.eu-upplysningen.se>, (2005-12-06).

⁶⁰ EU-upplysningen. (2005): *Din guide till EU – Fonder och program*. <http://www.eu-upplysningen.se>.

⁶¹ <http://www.eu-upplysningen.se>, (2005-12-06).

62

För att lättare förstå strukturen inom sjätte ramprogrammet och EG: s ramprogram visas ovan en schematisk översikt.

EG-delen av ramprogrammet har tre prioriterade områden:

- Att koncentrera och integrera gemenskapsforskningen - block 1.
- Att strukturera det europeiska området för forskningsverksamhet (ERA) - block 2 och
- Att stärka grunderna för det europeiska området för forskningsverksamhet (ERA) - block 3.⁶³

Inom det första prioriterade området (att koncentrera och integrera gemenskapsforskningen - block 1) i EG: s ramprogram ger EU stöd till forskning inom sju särskilt utvalda teman:

- Informationssamhällets teknik
- Biovetenskap, genetik och bioteknik för bättre hälsa
- Hållbar utveckling, globala förändringar och ekosystem
- Nanoteknik, multifunktionella material och nya produktionsprocesser
- Flyg- och rymdteknik
- Livsmedelssäkerhet och livsmedelskvalitet
- Medborgarna och styrelseformerna i kunskapssamhället.⁶⁴

Utöver dessa sju teman finns speciella aktiviteter som täcker ett vidare forskningsområde. Denna åttonde prioritet består av fyra delar:

- Research for Policy Support (SSP)
- New and Emerging Science and Technologies (NEST)

⁶² Europeiska Kommissionen. (2002): The 6th Framework Programme in brief.

<http://www.cordis.lu/fp6/find-doc-general.htm>.

⁶³ <http://www.eu-upplysningen.se>, (2005-12-06).

⁶⁴ <http://www.eu-upplysningen.se>, (2005-12-06).

- Specific Research Activities for SMEs (COLL, CRAFT)
- Specific International Co-operation Activities (INCO)⁶⁵

Det andra prioriterade området (block 2) syftar bland annat till att öka rörligheten för forskare samt att stimulera innovation genom utbyten av idéer och praxis mellan olika aktörer. Stöd till forskare och forskares rörlighet benämns Marie Curie-åtgärder.⁶⁶

Det sista prioriterade området (block 3) är avsett att öppna nationella och regionala forskningsprogram för att ge ömsesidig tillgång till resultat. Det syftar även till att på europeisk nivå stödja arbetet med att jämföra innovations- och forskningspolitik på olika nivåer.⁶⁷

Europeiska kommissionen övervakar genomförandet av de båda ramprogrammen och det är dit företag ansöker för att få finansiering till sitt projekt.⁶⁸

3.6 CRAFT

CRAFT är, som nämnts, ett specifikt programområde inom åttonde prioriteten och avsikten med programmet är att stärka små och medelstora företags deltagande i ramprogrammet.⁶⁹ CRAFT står för Co-operative Research Action for Technology. Programmet vänder sig till små och medelstora företag, så väl högteknologiska företag som företag inom traditionella sektorer utan egna FoU-möjligheter. Syftet är att uppmuntra innovationer och teknikutveckling i företagen.⁷⁰

CRAFT inriktar sig på forskningsåtgärder som vidtas i samarbete med forskningscentra och universitet. CRAFT är till för en grupp av SMF som har ett gemensamt intresse av att utveckla och använda nya produkter, processer och teknologier. För att hitta en teknisk lösning bildar företagen ett konsortium tillsammans med andra organisationer som kan utföra den forskning och utveckling som företagen själva saknar resurser för. Resultaten från projektet ägs av företagen och den FoU som andra organisationer utför för deras räkning betalas av EU-kommissionen.⁷¹ Företagen måste skjuta till ungefär hälften av projektbudgeten i form av tid eller pengar. Projekten är relativt kortvariga och måste pågå minst ett och högst två år.⁷²

Enligt FoU-rådet i Stockholm finns det många fördelar för ett företag att delta i ett CRAFT-projekt. Bland dessa kan nämnas att företaget får hjälp att lösa tekniska problem i produkt- och processutvecklingen och att företaget får tillgång till utländska kunder, marknader samt får nya kontakter och nätverk. Ett CRAFT-projekt hjälper även

---

⁶⁵ EU/FoU-rådet. (2005): *Sveriges deltagande i sjätte ramprogrammet 2003-2004*. <http://www.eufou.se>.

⁶⁶ www.eu-upplysningen.se, (2005-12-06).

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ EU/FoU-rådet. (2005): *Sveriges deltagande i sjätte ramprogrammet 2003-2004*. <http://www.eufou.se>.

⁷⁰ EU/FoU-rådet. (2000): *CRAFT – EU-program för mindre företag*. <http://www.eufou.se>.

⁷¹ <http://extra.ivf.se/irc/FP6-Support/CRAFT.htm>, (2005-12-05).

⁷² Europeiska Kommissionen. (2002): *Support to the participation of SMEs in the sixth framework programme (2nd edition)*. http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.cfm?p=0_instruments.

till att minska risker och kostnader för forskning och utveckling. 96 procent av de svenska företagen som deltagit i CRAFT-projekt vill gärna vara med i nya projekt.⁷³

3.6.1 Krav för att få CRAFT-bidrag

En grundläggande princip inom EU är att offentligt stöd som snedvrider konkurrensen på den inre marknaden är förbjudet. På grund av detta ges få EU-stöd direkt till företag.⁷⁴ Vissa medel går dock direkt från EU: s budget till mottagaren. Detta gäller till exempel när man söker pengar för FoU-projekt inom EU: s sjätte ramprogram.⁷⁵ Ett grundläggande krav för att få EU-bidrag är att projektet omfattar ett samarbete mellan två eller flera länder⁷⁶.

Universitet, högskolor, internationella organisationer, forskningsinstitut samt företag kan ansöka om och motta bidrag från CRAFT-programmet. Projekt som utförs inom ramen för EU: s sjätte ramprogram måste vara transnationella. Med andra ord kan bara samarbeten som har deltagare från flera medlems- eller associerade länder (t.ex. kandidatländerna) ansöka om stöd härifrån.⁷⁷

Konsortier av SMF som deltar i ett projekt måste uppfylla vissa villkor. Projekten skall utgöras av minst tre företag från två länder, samt minst två forskningsutförare, t.ex. ett universitet eller institut. Företagen skall komma från minst två medlemsländer eller associerade länder, varav åtminstone det ena landet måste vara medlemsland eller blivande medlemsland. Fördelningen gäller både för SMF och för forskningsaktörer.⁷⁸ Vidare måste företagen passa in i EU: s definition på SMF och de företag som inte är forskningsutförare får inte vara forskningsinriktade företag, forskningscenter eller institut.⁷⁹ Andra företag eller slutanvändare med intresse att lösa SMFs forskningsproblem får delta i projektet, men de måste då stå för en del av kostnaderna för projektet utan att ha en dominerande roll. Dessa företag måste också vara oberoende av de andra deltagarna i projektet.⁸⁰

I sjätte ramprogrammet finns krav på att parterna i ett projekt sluter ett så kallat konsortialavtal med varandra. Detta avtal skall reglera förhållandena mellan parterna, såsom ansvar, roller, beslutsprocess, styrelseform, budget med mera.⁸¹

3.6.2 Så här söker du CRAFT-pengar

Att söka bidrag från CRAFT-programmet är som tidigare diskuterats i rapporten en invecklad och långdragen process. Företag som är intresserade av att ansöka om stöd

---

⁷³ EU/FoU-rådet. (2000): *CRAFT – EU-program för mindre företag*. <http://www.eufou.se>.

⁷⁴ <http://extra.ivf.se/irc/FP6-Support/CRAFT.htm>, (2005-12-05).

⁷⁵ <http://www.nutek.se>, (2005-11-10).

⁷⁶ Liljewalch, Jan. (2005): EU-bidrag i Sverige – utförlig beskrivning av 430 bidrag från EU. Uddevalla, Mediaprint.

⁷⁷ <http://europa.eu.int>, (2005-12-12)

⁷⁸ <http://extra.ivf.se/irc/FP6-Support/CRAFT.htm>, (2005-12-05).

⁷⁹ <http://sme.cordis.lu/craft/home.cfm>, (2005-12-07).

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ <http://www.eufou.se/index.lasso?page=MallID&mID=1&ID=1025>, (2005-12-07).

måste svara på så kallade ”calls for proposals” som anslås i EU: s officiella tidning och på CORDIS hemsida. CORDIS står för Community Research and Development Information Service och är Europeiska Kommissionens informationstjänst för europeiska forsknings- och innovationsaktiviteter. CORDIS tillhandahåller information om alla FoU-aktiviteter som stöds av EU.⁸²

Ansökningar till projekt inom sjätte ramprogrammet kan lämnas in som svar på de ”calls for proposals” vi nämnt ovan. Det finns ”open calls for proposals” som är öppna under hela ramprogrammet. I dessa listas ett antal ”stoppdatum” (vanligtvis två stycken per år) och ansökan måste nå kommissionen innan ett av dessa datum. Ansökningar som kommer in efter ett sådant datum, behandlas senare. Det finns också ”calls with a specific deadline”. Dessa har ett enda stoppdatum och ansökningar som kommer in för sent avslås. Det är därför mycket viktigt att hålla reda på vilka deadlines som gäller. För CRAFT-projekten gäller ”open calls for proposals”.⁸³

När det gäller CRAFT, finns det en ”guide for proposers” som steg för steg går igenom hela processen med att utforma en ansökan. Denna guide är specifik för varje ansökningsomgång och innehåller all nödvändig information för de sökande. Guiden i sin helhet finns att hämta på CORDIS hemsida. (fp6.cordis.lu/fp6/calls.cfm).⁸⁴

De sökande måste använda sig av de formulär som finns i informationshäftet och instruktionerna måste följas noggrant. De sökande kan förbereda och lämna in sin ansökan på flera olika sätt. Antingen kan de ansöka på CORDIS hemsida, eller så kan de skicka in en cd-rom, en diskett eller en skriftlig ansökan.⁸⁵

Den slutgiltiga ansökan måste vara klar och koncis. Den består av två delar; en finansiell och administrativ del och en del som beskriver projektet. Ansökan kan skrivas på något av EU: s elva officiella språk. Det är dock lämpligt att bifoga åtminstone en sammanfattning på engelska för att underlätta utvärderingen av projektet.⁸⁶

I stora drag kommer förslagen att bedömas utifrån kriterier som till exempel projektets relevans till CRAFTs mål, vetenskaplig och teknisk expertis och potentiell genomslagskraft.⁸⁷ Om ansökan blir beviljad och när projektet är igång skall även del- och slutrapporteringar göras till EU-kommissionen för att de skall kunna kontrollera att projektet utförs enligt planerna.⁸⁸

---

⁸² <http://cordis.europa.eu.int/en/home.html>, (2006-01-08).

⁸³ <http://sme.cordis.lu/1background.cfm>, (2006-01-08).

⁸⁴ <http://sme.cordis.lu/idea/1background.cfm#4>, (2005-12-07).

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ <http://sme.cordis.lu/craft/home.cfm>, (2005-12-07).

⁸⁸ <http://www.cordis.lu>, (2006-01-19).

3.7 Informationskällor

I medlemsländerna har det upprättats nationella så kallade kontaktpunkter som har till uppgift att informera om ramprogrammet. De nationella myndigheterna skall hjälpa sökanden som saknar erfarenhet när det gäller att ansöka om bidrag.⁸⁹

I Sverige är det EU/FoU-rådet som har varit EU-kommissionens nationella kontaktpunkt för det sjätte ramprogrammet. Sedan 1992 har FoU-rådet arbetat med information och rådgivning till svenska aktörer om hur man ansöker om bidrag och deltar i projekt. De skall främja det svenska deltagandet i EU: s ramprogram.⁹⁰ Från och med första januari 2006, har FoU-rådets verksamhet integrerats med VINNOVAs verksamhet. Det ansvar för information och rådgivning om EU: s ramprogram som före detta FoU-rådet hade, har därmed övertagits av en enhet på den internationella avdelningen på VINNOVA. Denna enhet kommer, under en övergångsfas, att benämnas ”Europaprogrammen” då avsikten är att enhetens informations- och rådgivningsansvar på sikt även skall omfatta övriga europeiska forskningsprogram.⁹¹

3.8 SMINT-stöd⁹²

VINNOVA (Verket för innovationssystem) har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom utveckling av effektiva innovationssystem och finansiering av behovsmotiverad forskning. För att främja små och medelstora företags deltagande i EU: s program erbjuder VINNOVA delfinansiering av förstudier till internationella forskningsprogram.

Kostnaderna för att planera ett projekt samt att åstadkomma en projektansökan är mycket höga. Som beskrivits tidigare i rapporten är ansökningsprocessen krånglig och tidskrävande. Därför anlitas ofta en konsult av företagen för hanteringen av både projektplanering och upprättande av ansökningshandlingar. För att underlätta för företagen att ansöka om EU-bidrag erbjuder VINNOVA SMINT-stöd som skall täcka en del av dessa kostnader. Detta stöd utgår i form av bidrag och skall täcka högst 60 procent av kostnaden för förstudien, dock högst 100 000 kronor. Förutsättningarna för att få stödet är att företaget kan se att deras kund/systemrelationer kan utvecklas kring gemensamma problem som kräver marknadsnära kunskapsutveckling. Företaget måste också ha viljan och uthålligheten att kunna samarbeta i fleråriga projekt med flera partners i andra länder. Företaget måste också uppfylla EU: s definition på små- och medelstora företag.

Ansökan om SMINT-stöd kan göras löpande och är inte bundet till särskilda ansökningsomgångar. Ansökan görs on-line på VINNOVAs hemsida. Det som skall uppges i själva ansökan är exempelvis namnet på projektet, information om organisationen, sökt belopp och profil på projektledaren. Sedan skall även ett antal bilagor bifogas ansökan.

---

⁸⁹ <http://europa.eu.int/scadplus/leg/sv/lvb/i23012.htm>, (2005-12-05).

⁹⁰ <http://www.eufou.se/index.lasso?page=MallID&mID=7&ID=1080>, (2005-12-07).

⁹¹ <http://www.eufou.se/?page=NyheterDetalj&pk=1333>, (2006-01-08).

⁹² Hela avsnitt 3.8 är hämtat från <http://www.vinnova.se>, (2005-12-09).

Nedan anges kortfattat vad som skall anges i bilagorna. Om ansökan inte kompletteras med denna bilaga kan VINNOVA inte behandla förslaget.

För att få SMINT-stöd måste företaget göra en förstudie som innebär aktivt deltagande i planeringen av ett projekt. Målsättningen skall vara att utforma ett förslag till projekt och dess deltagare och att skapa en gemensam ansökan till något internationellt program för forsknings- och utvecklingssamarbete. Projektet skall innebära tekniskt nyskapande sett i relation till branschnivån och innebära affärsbreddning för företagen.

Ett utkast till projektet skall finnas med i förstudien och det skall omfatta mål, affärsidé, finansieringsplan och tekniskt innehåll samt skall det anges vilket internationellt program förslaget avser. Det skall även finnas en tydlig idé om önskvärt konsortium med namngivna tänkbara partners, som komplement till egen kompetens, vilken skall redovisas. Projektet måste kunna ges god projektledning och rimliga finansiella förutsättningar i de deltagande företagen.

Förstudiemedlen skall täcka kostnader för att utforma projektet. Det kan vara kostnader såsom löner, extern hjälp och egna resor. Medlen kan även täcka visst tekniskt arbete. Kostnader som uppkommit innan skriftlig kontakt med VINNOVA får inte räknas med. Förstudien beräknas normalt ta ungefär fyra månader. En kortfattad motiverad kostnadsplan för arbetet i förstudien skall också lämnas.

Förstudiemedlen tilldelas företaget som ansvarar för förstudien. Kostnader för arbete, som utförs av extern anlita expertis, skall faktureras det ansvariga företaget efter dess godkännande. VINNOVA poängterar även att det är viktigt att företaget tar kontakt med en handläggare innan det skriver sitt förstudieförslag.

VINNOVA upplyser om att de svenska mindre företag som hittills deltagit i EU:s program för FoU varit nöjda med sina erfarenheter. De har utvecklats både vad gäller affärsmöjligheter och teknisk nivå. Det är vanligt att det är fyra till fem deltagare från flera länder i projekten. Projekten har ofta en blandning av små och stora företag och institutioner och det kan även vara flera deltagare från samma land.

3.9 Sjunde ramprogrammet

För att gynna tillväxt och sysselsättning inom ramen för nästa finansieringsprogram som löper mellan 2007-2013 har flera nya åtgärder tagits fram i förslaget till nästa ramprogram inom forskning och teknisk utveckling. I programmet, som har en budget på ungefär 4 735 miljoner euro, anges fyra huvudmål för den europeiska forskningspolitiken.

1. **Samarbete:** stöd ges till all typ av forskningsverksamhet som bedrivs inom ramen för gränsöverskridande samarbete. Internationellt samarbete mellan EU och tredjeländer ingår i denna åtgärd.
2. **Idéer:** ett självständigt europeiskt forskningsråd kommer att inrättas till stöd för forskardriven spetsforskning som utförs av enskilda forskarlag som konkurrerar på europeisk nivå inom alla vetenskapliga och tekniska områden.

3. Personal: den verksamhet som syftar till stöd för utbildning och karriärutveckling för forskare, så kallade Marie Curie-åtgärder, förstärks.
4. Kapacitet: forskningsinfrastruktur, forskning till förmån för SMF, regionala forskningsdrivna grupper, frigörande av den forskningspotential som finns i EU: s "konvergensregioner", samt övergripande internationellt samarbete skall stödjas.⁹³

---

⁹³ <http://europa.eu.int/scadplus/leg/sv/lvb/i23012.htm>, (2005-12-05).

4. Empiri

I detta kapitel sammanfattas och presenteras resultatet av vår empiriska undersökning som utförts i enlighet med uppsatsens syfte. Först presenteras intervjun med EU-konsulten och därefter kommer en presentation av intervjuerna med företagen.

4.1 Intervju EU-konsult

Vår respondent har arbetat som EU-konsult i 10 år och hans arbetsuppgifter består av att hjälpa företag att ansöka om CRAFT-bidrag. Han följer ett projekt från början till slut och har hand om all formalia. Det kan till exempel handla om kontraktsförberedelser och kontraktsförhandlingar där projektet ses över och planeras. Han hjälper också till med de obligatoriska del- och slutrapporteringarna av projektet till EU-kommissionen.

Vi bad vår respondent att kommentera om han anser att branschen har förändrats de senaste åren. Han anser inte att den har förändrats nämnvärt. Det han däremot påpekar är att det uppkommit ett flertal nya forskningsföretag på marknaden, däribland Chalmers Industriteknik. Vanligt förekommande forskningsprojekt inom CRAFT var tidigare verkstadsteknik. Verkstäder i Sverige och Europa har försvunnit mer och mer och idag är det högteknologi och medicinteknik som dominerar typen av forskningsprojekt.

4.1.1 EU: s bidragssystem

Vi frågade efter hans uppfattning generellt om EU: s bidragssystem och han anser att det är många företag som försöker utnyttja systemet och få pengar för egen vinnings skull. Detta system, anser han, gagnar administrativa företag och företag som har för avsikt att dra fördel av systemet.

Företagens kunskaper om EU-bidrag varierar. Det finns de som kommer från universitetsvärlden och som är vana vid bidragsfinansiering, vilket är ganska vanligt inom institut och högskolor. Exempel på företag som har anknytning till forskarvärlden är Chalmers Industriteknik och denna typ av företag står för den största delen av ansökningarna. De vanliga igångvarande företagen vet väldigt lite om detta. Enligt vår respondent har nästan alla sådana företag väldigt lite kunskap om EU-bidrag.

Vår respondent anser att det finns tre kategorier av företag som är intresserade av att ansöka om CRAFT-bidrag. Dels de seriösa företagen som har utvecklingsprojekt och som behöver den här hjälpen. Sedan finns nya, små utvecklingsbolag som inte passar in i EU: s bidragssystem. För att göra det måste företaget vara igångvarande och inte i uppstart. Till sist finns det en kategori av oseriösa företag som har ekonomiska problem och som försöker få pengar för att överleva. De hittar alltså på ett projekt enbart för att få pengar.

4.1.2 Ansökningsprocessen

Vi bad vår respondent att beskriva ansökningsförfarandet från början till slut. Vanligtvis hjälper han företagen att söka SMINT-stöd från VINNOVA. Han säger att de oftast ger SMINT-stöd till alla bra projekt. Han berättar att ansökan om CRAFT-bidrag är uppdelad i två delar. Den första delen, vilken han anser är ganska enkel, består av en blankett på ungefär två sidor som skall fyllas i. På denna skall anges varje partners namn, adress, omsättning, antal anställda och vilka kontaktpersoner som finns. En blankett per projektpartner skall fyllas i. Det är alltså ganska lite information som skall fyllas i här. Sedan skall en sammanfattning på 2000 tecken över vad det är som skall utvecklas skrivas. Denna del är officiell och kommer att publiceras på EU: s hemsida. Efter detta upprättas en budgetblankett där det uppges hur mycket pengar projektet kommer att omfatta. Där anges även varje projektparters finansiella insats i projektet. Det här är den formella biten. Den andra delen är betydligt mer komplicerad och den innebär att det görs en beskrivning av projektet. Enligt anvisningarna i ”guide for proposals” skall sju specificerade områden beskrivas. Exempel på dessa är vad som skall göras med den nya produkten när den är färdig (exploatering), beskrivning av partner (vad de kan och vad de är duktiga på), vem som är projektledare och vem som är koordinator (management). En marknadsundersökning måste också genomföras. Utrymmet är begränsat och ofta är det svårt att få plats med allt man vill ha med. Samtidigt måste det som skrivs vara klart och tydligt då dessa delar sedan skall betygssättas. En betygsskala från noll till fem används och man måste ha minst 3,0 på varje punkt.

Vi frågar konsulten om han observerat någonting i ansökningsprocessen som företagen har särskilt svårt eller lätt för. Han svarar att företagen oftast inte gör så mycket själva. För ett antal år sedan var det lättare för företagen att skriva vissa bitar själva, men det gör de inte längre och han säger att de helst inte vill. Nu skall ansökningarna vara kortare, men samtidigt skall det stå mer i dem. En del i ansökan vår respondent upplever som i särklass svårast, är att få tag i utländska partners. De kontaktade företagen är ofta intresserade till en början, men en bit in i projektet brukar intresset avta. Parterna har ofta inte begrepp om att de skall sätta in en arbetsinsats utan att få någon ersättning för det. Sökandet efter europaparters görs i regel innan ansökan om SMINT-stöd. Konsulten säger att i anvisningarna uppmanas företagen ofta att söka efter partners som kan tänkas passa via Internet. Han fortsätter dock med att säga att det sällan blir nya kontakter utan ofta är det befintliga kontakter som används.

På frågan om ansökningsprocessen har förändrats på något sätt under åren han arbetat som EU-konsult svarar han att hela processen har förbättrats. Blanketterna har blivit bättre och det har blivit färre antal sidor. När vi frågar varför han tror att ansökningsprocessen förändrats på detta sätt säger han att mycket beror på jämmer från medlemsländerna att ansökningsprocessen varit alltför komplicerad. Vår respondent anser att ansökningsprocessen har förbättrats i och med att den nuförtiden kan skickas in elektroniskt. Själva ansökningarna är rätt bra som de är. Det som däremot kan förbättras är rapportsystemen som används efter varje 12-måndersperiod under driften av projektet. Det hade varit bra med ett rapportsystem som var anpassat till de mindre projekten och ett som var anpassat till de större.

4.1.3 Sjunde ramprogrammet

Ett nytt ramprogram är på gång där språket skall förändras och bli mindre krångligt och det skall bli färre och tunnare dokument. Vi frågade vår respondent om hans uppfattningar kring detta, men han hade inte några åsikter om det. Ansökningsmässigt tror han inte att det kommer att bli någon större skillnad. Det är snarare när företagen skall driva projekten som det verkligen finns önskemål om att det skall bli bättre. Inom det sjätte ramprogrammet har man till skillnad från de tidigare ramprogrammen, mer likriktat rapporterna. Vare sig det är ett jättestort projekt på 100 miljoner kronor, eller ett litet på några få miljoner kronor, måste samma rapportmodell följas under projekttiden. Det är bra för EU-kommissionen som kan skicka ut samma standardiserade rapportmodeller till alla företag i Europa. För de små projekten däremot, har det blivit väldigt mycket rapportering. Det som hände mellan femte och sjätte ramprogrammet var framför allt att antalet rapporter ökade kraftigt men hur det blir i sjunde vet han ingenting om.

4.1.4 EU-konsultens förslag till förändring

Ett förslag vår respondent har är att det skulle införas en särskild variant av CRAFT som vänder sig till de minsta företagen, till exempel de som har under 10 anställda. Att driva ett EU-projekt passar inte för ett litet företag. Det är väldigt svårt för dem att avsätta en person att driva ett utvecklingsprojekt. Har företaget 10 anställda är det ju 10 procent av företagets personal. De kan då få problem att hinna med sin dagliga verksamhet.

4.2 Intervju företag

Eftersom våra respondenter bad att få vara anonyma kommer ingen företagspresentation att ske. Vi kommer endast att redogöra för vilken typ av bransch företagen verkar i, antal anställda samt hur stor omsättning de har.

Det första företaget vi intervjuade (företag 1) verkar inom branschen medicinteknik. De har en omsättning på ungefär 100 miljoner kronor och mellan 45-50 anställda. Företag nummer två (företag 2) är också inriktade på medicinteknik. De har en omsättning på 20 miljoner kronor och 8 stycken anställda. Det tredje företaget (företag 3) tillhandahåller service och utrustning till oljebolag och deras omsättning ligger på 25 miljoner kronor. De har 6 anställda i Sverige. Vid tidpunkten för deras projekt var de cirka 160-170 anställda. Företag 3 har genomfört tre stycken CRAFT-projekt.

Vi intervjuade kvalitetscontrollern på det första företaget, VD: n på det andra och på det tredje företaget intervjuade vi deras tekniska chef.

4.2.1 Varför CRAFT?

Inga av våra respondenter har varit i kontakt med EU: s nationella kontaktpunkt i Sverige, EU/FoU-rådet. Vi var därför nyfikna på hur de fått kunskap om CRAFT-programmet. Företag 1 fick kännedom om CRAFT genom en samverkansgrupp de medverkar i. Det är en förening för företag, organisationer och myndigheter i regionen

som samverkar i viktiga frågor och stöttar varandra. Respondenten hade inga kunskaper om EU-bidrag innan mötena med samverkansgruppen. Anledningen till att de sökte bidrag ur CRAFT-programmet var enligt respondenten för att förverkliga en dröm. De hade arbetat en del på en egen idé men insåg ganska snart att de var för små för att ensamma kunna driva igenom projektet. Företag 2 fick genom tidigare projekt med Chalmers Industriteknik tips om att de kunde söka bidrag från CRAFT-programmet. Vår respondent hade inga kunskaper om EU-bidrag innan Chalmers Industriteknik hörde av sig och ville starta fler projekt med dem. Företaget hade inga möjligheter att finansiera sitt projekt själva eller på annat sätt utan var beroende av CRAFT-bidraget. Företag 3 fick kännedom om CRAFT-programmet genom en utvecklingsfirma som de arbetat mycket med sedan tidigare. Utvecklingsfirman hade i sin tur blivit involverade i ett EU-projekt och de tipsade företag 3 om att det fanns möjlighet att få utvecklingskostnaderna betalda. Anledningen till att de ansökte om EU-bidrag var att få ett tillskott till utvecklingen av sin produktidé. De tyckte helt enkelt att detta var en chans de inte kunde missa. För en gångs skull kunde de genomföra ett projekt utan att ständigt behöva tänka på pengar. De hade inga kunskaper om EU-bidrag sedan tidigare.

4.2.2 SMINT-stöd

Alla våra respondenter har mottagit SMINT-stöd från VINNOVA. Företag 3 reagerade på att man kan få bidrag för att söka bidrag. Detta tyckte de givetvis var mycket positivt. Utan SMINT-stöd hade inte många företag haft möjlighet att söka anser vår respondent.

4.2.3 Projektet

Företag 1 utvecklar en ny produkt för läkning av diabetessår och de är åtta företag som ingår i projektet. Företaget behövde inte lägga ner någon större tid på att få tag på projektpartners utan tyckte snarare att det var förvånansvärt lätt. Enligt respondenten gick denna del smidigt. De flesta företagen har de bra relationer med sedan många år tillbaka. I övrigt har de sökt efter rätt typ av konsultpartners. Företag 2 utvecklar ett nytt sorts dialysinstrument som inte skadar patientens blodkärl lika mycket som tidigare instrument. På frågan om hur många som ingår i projektet svarade vår respondent att de är ungefär tio stycken. De hade heller inga svårigheter att få tag på sina projektpartners utan tyckte snarare att detta var den enklaste delen. Företag 2 kände sina partners sedan innan då de funnits i branschen länge. De valde helt enkelt ut dem som de tyckte var bäst. De var även intresserade av att få en spridning geografiskt, därför tog de kontakt med företag i Finland, Italien, Holland och Danmark. Företag 3 har utvecklat en slangbrottsventil som sitter mellan pistolmunstycket och slangen på en bensinpump. Den gör att om du tankar och glömmer munstycket kvar i tankningshålet så går inte hela pumpen sönder. De hade kontakter med samarbetspartners i många länder sedan tidigare. Det svåra var egentligen att övertyga dem om att de skall få ut något av projektet, inte att hitta dem. Antal deltagare i projekten varierade men de höll sig precis på gränsen av vad som krävdes av regelverket.

4.2.4 EU: s bidragssystem

Vi efterfrågade respondenternas uppfattningar om EU: s bidragssystem och företag 1 svarade att det verkar vara ett vettigt system. Vid första anblicken verkar det väldigt krångligt men när hon pratade med handläggare i Bryssel kändes det som att de hade en realistisk inställning. Hon anser att kraven de ställer på redovisning är befogade. De vill naturligtvis att pengarna skall användas på rätt sätt och att inte systemet skall missbrukas. Företag 2 tycker att det är tråkigt att det skall vara så oerhört komplicerat, men säger även att det kanske är nödvändigt. Samtidigt är han nöjd med att de slipper betala tillbaka pengarna om projektet går i stöpet. Han anser att det är anmärkningsvärt att företagen inte klarar av att göra ansökan själva utan måste anlita en konsult. Ansökningshandlingarna skall skrivas på väldigt svår engelska eller som vår respondent uttrycker det ”superbyråkratengelska”. Han tror inte att en normalbegåvad person skulle klara av detta själv. En annan sak han tar upp är att det ibland ställs orimliga krav. Som exempel tar han upp att allting i ansökan måste vara helt korrekt, det finns inga utrymmen för felskrivningar eller misstag. Det kan vara ett jättebra projekt som förkastas för att formalian inte är perfekt. Han anser också att EU-kommissionens handläggare ofta tar lång tid på sig i sina beslut men när beslutet kom fram till företaget hade de endast tio dagar på sig att få underskrifter från alla partners. Respondenten på företag 3 tycker att kommissionen lägger för mycket vikt vid att formalian skall vara korrekt. De borde lägga tyngdpunkten på de tekniska delarna istället för att all formalia skall stämma.

4.2.5 Ansökningsprocessen

Alla företag har tagit hjälp av en konsult för att söka bidrag från CRAFT. Företag 1 har själva genomfört ett förprojekt där de undersökte om det fanns potential för idén. Det svåra med ansökningsprocessen enligt företag 1 var att precisera en arbetsplan för 24 månader. Med tanke på att detta är ett utvecklingsprojekt är det svårt att veta var man kommer att hamna. Det var även svårt att hålla alla deadlines när det gäller signaturer från alla projektpartner. De är spridda över hela Europa och då kan det vara svårt att få tag på alla när tidsfristen är kort. Det lätta för dem var att formulera en tydlig målsättning och beskrivning av vad de ville göra då hela ägargruppen brann för den här idén. Företag 2 ansåg egentligen inte att någon del var lätt, bortseende från att hitta projektpartners. De har konsulter som sköter all formalia. Själva sköter de endast en del praktiska och ekonomiska saker. Konsulterna sköter även kontakterna med de övriga parterna som ingår i projektet. De har alltså lejt ut projektledningen. Vår respondent är av den uppfattningen att inget företag hade klarat detta utan att ta hjälp av andra. Företag 3 tyckte att det var väldigt mycket formalia att sätta sig in i, att ”nålsögat är ganska litet”. Finns det brister i formalian godkänns inte projektet. Vår respondent anser att en anledning till detta kan vara att minska arbetsbelastningen för EU-kommissionen. Det är många ansökningar som skall behandlas. Utan hjälp av en konsult hade de aldrig klarat av att färdigställa en ansökan. Vår respondent ser det som en omöjlig uppgift. De vardagliga uppgifterna hade kunnat komma i kläm och de är mycket viktigare.

Angående ansökningsprocessen och del- och slutrapporteringarna tyckte företag 1 att själva ansökningsprocessen var lång och utdragen. Det var mycket deadlines som skulle passas. Det var hela tiden förseningar i svaren de fick från kommissionen och det tog

lång tid att få kommentarer på ändringar som skickades in. Hon ställer sig lite frågande till varför det är så lite återkoppling. De fick inte feedback i den takt de hade förväntat sig. Vad avser del- och slutrapporteringen tycker vår respondent att det inte är några större bekymmer. Det handlar mest om att hålla koll på sina papper. Företag 2 har precis startat sitt projekt (september 2005) och har därför inte gjort någon delrapportering än. Företag 3 anser att del- och slutrapporteringen är ett gediget arbete som också måste uppfylla kraven. Det var dock inga större problem. De hade en plan som de i stort sätt höll, därför fanns det alltid framsteg att rapportera. Det var inga konstigheter utan ett gediget pappersarbete. För varje projekt anser respondenten att ansökningsprocessen blivit svårare. Ansökningsprocessen var ganska komplicerad.

4.2.6 Var det värt arbetet?

Alla respondenter tyckte det var värt arbetet med att söka bidrag ur CRAFT-programmet. För företag 1 gjorde bidraget det möjligt för dem att förverkliga en dröm. De hade haft möjlighet att genomföra projektet utan hjälp av bidrag men det hade tagit betydligt mycket längre tid och de hade inte kunnat gå lika djupt. Det hade blivit en annan typ av projekt. Företag 2 tyckte att det var värt att söka bidrag men som alltid när man gör olika typer av projekt tar det mycket mer tid än beräknat. De är väldigt glada att de fått bidraget för det är mycket hård konkurrens men de hade ju en väldigt bra idé. Vår respondent tycker att det var en dröm att få utveckla en produkt som de sedan kan sälja på världsmarknaden utan att betala ett öre. Han tycker att det är ofattbart. Företag 3 tycker också att arbetet med att ansöka om CRAFT-bidrag var värt det men påpekar att utan hjälp av EU-konsulten hade de aldrig kunnat genomföra detta.

Vi frågade våra respondenter om de kunde tänka sig att söka igen och företag 1 svarade rent spontant nej. Hon anser att det är för mycket administration och osäkerhet när de inte får feedback av dem som betalar ut pengarna. Det andra skälet är kravet på partners i olika länder. Geografin är ett problem. Hon anser att samarbetet mellan alla partners har fungerat oerhört bra men det är alltid mycket lättare att ha dem nära geografiskt. Företag 2 kan tänka sig att söka igen men absolut inte innan deras nuvarande projekt är färdigt. De har bara möjlighet att utföra ett projekt i taget. Han anser att många småföretag tar sig vatten över huvudet när de startar flera projekt och då inte hinner med sin dagliga verksamhet. Företag 3 skulle egentligen kunna tänka sig att söka igen men är nu i ett annat skede då de bara är sex anställda. Nu är problemet att de inte kan lägga ner den kraft som skulle behövas på ett projekt. Den typen av projekt de skulle kunna genomföra är alldeles för litet och ointressant för EU. De vill handlägga stora projekt och vår respondent tror inte att de skulle lägga ner någon större energi på ett litet projekt.

4.2.7 Avslutande kommentarer

Avslutningsvis ville vår respondent på företag 2 tillägga att det är dåligt att så få svenska företag söker EU-bidrag. De hade frågat sin italienska tillverkare om de någon gång ansökt om EU-bidrag. De hade tittat konstigt på dem och sagt att det gör de varje år. Det är en naturlig del i deras budgetarbete. Han tror att andra länder är mycket bättre på att söka bidrag än vad Sverige är. Det är en dröm att kunna utveckla en produkt med

pengar man fått i bidrag. Den möjligheten finns nästan inte annars. Han tycker att ansökningsprocessen borde anpassas till dem som söker. Det är inte alla företag som arbetar med företag i utlandet och då kan ett alltför svårt språk göra att de struntar i det. Företag 3 anser att det som egentligen varit det svåraste är att få ut pengarna. EU har stor personalomsättning och ibland brister kommunikationen. Han tillägger också att de som handlägger ansökningarna ofta inte har tekniska kunskaper utan bara är administratörer. Om det till exempel är ett projekt som avser utrustning till bilar är det bra om någon som sitter med har erfarenhet av detta.

Vi frågade respondenten på företag 1 om hon ansåg att de skulle ha gjort på ett annorlunda sätt om de ansökt idag. Hon svarade att de inte skulle ha varit lika detaljerade på alla bitar och att de eventuellt läste instruktionerna lite för bokstavligt ibland. De hade även ställt upp sin budget på ett annat sätt. Målet och visionen för projektet hade dock varit helt identiskt. Vår respondent på företag 3 bidrog även med lite tips till de företag som funderar på att ansöka om EU-bidrag. Han anser att de inte skall söka för lite pengar utan föreställa sig ett "worst case scenario". Det kostar ofta mer än beräknat. Han säger även att det är viktigt att avsätta tillräckligt med personal som kan hålla på med projektet. Vår respondent anser att ett företag med under 25 anställda kommer att få svårigheter att kunna styra projektet. Då får hyra in många tjänster och det är dyrt. Det är viktigt att vara medveten om att det tar tid. Ledningen av projektet, både ekonomiskt och tekniskt, bör hållas i det företag som söker bidraget och håller i projektet annars finns det risk att man tappar kontrollen. Respondenten poängterar att han verkligen tycker det är "bingo" att företag, om de ändå skall utveckla en produkt, kan få ett tillskott genom bidrag.

5. Analys

I följande avsnitt utvärderas resultatet av den empiriska undersökningen utifrån vår teoretiska referensram.

5.1 Fördelar med CRAFT-bidrag

Enligt EU/FoU-rådet finns det många fördelar för ett företag att delta i ett CRAFT-finansierat projekt. Företagen kan få hjälp med att lösa tekniska problem i produkt- och processutvecklingen. De kan även få tillgång till utländska kunder, marknader samt få nya kontakter och nätverk. Framför allt hjälper ett CRAFT-projekt till att minska risker och kostnader för forskning och utveckling⁹⁴. Även VINNOVA upplyser om att de svenska företag som hittills deltagit i EU: s program för FoU varit nöjda med sina erfarenheter⁹⁵.

Våra respondenter är överens om sina positiva erfarenheter av CRAFT-programmet. Respondenten på företag 2 uttrycker att det är en dröm att få utveckla en produkt med pengar de fått i bidrag. De hade inte haft möjlighet att genomföra projektet utan bidraget, de hade inte haft råd. En dröm gick även i uppfyllelse för företag 1. De hade eventuellt kunnat genomföra projektet utan CRAFT-bidraget men de hade inte kunnat gå lika djupt. Däremot är vår respondent på företag 1 inte villig att göra om detta bland annat på grund av all administration. De andra företagen kan mycket väl tänka sig att göra om detta. Företag 3 anser att han verkligen tycker det är ”bingo” att företag, om de ändå skall utveckla en produkt, kan få ett tillskott genom bidrag.

5.2 Ansökningsprocessen

Enligt CORDIS är det en invecklad och långdragen process att söka bidrag från CRAFT-programmet⁹⁶. Även Juhani Lönnroth, generaldirektör för EU-kommissionens generaldirektorat för sysselsättning nämner att både ansökan och redovisningen av bidragen är en krånglig procedur⁹⁷. Numera kan ansökan ske elektroniskt och enligt den EU-konsult vi intervjuade har detta underlättat ansökningsprocessen betydligt.

Att ansökan är komplicerad är något som alla respondenter bekräftar och som även stärks av det faktum att alla företag tagit hjälp av en konsult för att genomföra ansökan. Företag 2 har även lejt ut projektledningen och respondenten på företaget säger att inget företag hade klarat detta utan att ta hjälp av andra. Han tycker att det är synd att det skall vara så komplicerat. Företag 3 säger att utan hjälp av en konsult hade de aldrig klarat att färdigställa en ansökan. Företag 1 tyckte att själva ansökningsprocessen var lång och utdragen och att det var mycket deadlines som skulle passas.

---

⁹⁴ EU/FoU-rådet. (2000): *CRAFT – EU-program för mindre företag*. <http://www.eufou.se>.

⁹⁵ <http://www.vinnova.se>, (2005-12-09)

⁹⁶ <http://www.cordis.lu>, (2006-01-08)

⁹⁷ Björklund, Marianne. ”EU: s strukturfonder utan effekt”, *Dagens Nyheter*, 2003-10-03.

Ansökan består av två delar; en finansiell och administrativ del och en del som beskriver projektet. Den slutliga versionen måste vara klar och koncis.⁹⁸ EU-konsulten säger att den första delen är tämligen enkel, medan den andra delen, där projektet beskrivs, är betydligt mer komplicerad. Företag 2 tycker att det är tråkigt att det skall vara så svårt att framställa en ansökan att en konsult måste anlitas. Enligt EU-konsulten var det för ett antal år sedan lättare för företagen att skriva vissa bitar i ansökningen själva, men det gör de inte längre. Nu vill EU-kommissionen ha ansökningarna kortare, men samtidigt skall det stå mycket mer i dem.

När ansökan skall skrivas måste formulären som finns i informationshäftet ”guide for proposers” användas och instruktionerna måste följas mycket noggrant⁹⁹. Respondenten på företag 2 talar om att han anser att det ibland ställs orimliga krav. Givetvis skall instruktionerna följas noggrant men enligt honom måste allting i ansökan vara helt korrekt. Det finns inga utrymmen för felskrivningar och misstag. Han tror att det finns mycket bra projektidéer som avslås endast på grund av att formalian inte är perfekt. Vår respondent på företag 1 anser att instruktionerna kan verka väldigt krångliga men hon säger även att hon tror att det måste vara på det här viset för att systemet inte skall missbrukas. De vill ju att kommissionens pengar skall användas till det som de är avsedda för. Företag 3 tycker att det är väldigt mycket formalia. Han påpekar också att om det finns brister i formalian godkänns inte projektet. ”Nålsögat är ganska litet.”

Ett antal krav ställs på företag som vill ansöka om bidrag från CRAFT. Ett av dessa krav är att projektet omfattar ett samarbete mellan två eller flera länder. Projekten skall alltså utgöras av minst tre företag från två länder samt två forskningsutförare. Företagen skall komma från minst två medlemsländer eller associerade länder, varav åtminstone det ena landet måste vara medlemsland eller blivande medlemsland.¹⁰⁰

Enligt EU-konsulten är det att hitta utländska partners som är det i särklass svåraste med projektet. Detta görs i regel redan innan ansökan om SMINT-stöd. I anvisningarna anges att företagen kan söka projektpartners via Internet. Konsulten säger dock att det är sällan företagen hittar nya kontakter på detta sätt utan att det är befintliga kontakter som används. Respondenten på företag 1 anser att det var förvånansvärt lätt att hitta projektpartners. De behövde inte lägga ner speciellt mycket arbete på det. De flesta av deras partners var företag som de hade långtgående relationer med sedan innan. Hon säger dock att geografin är ett problem och det hade varit mycket lättare att ha dem nära. Företag 2 kände också sina projektpartners sedan innan men ville till skillnad från företag 1 ha en geografisk spridning på dem. Respondenten tyckte att detta var den enklaste delen. Företag 3 hade heller inga svårigheter att hitta sina projektpartners utan tyckte snarare det svåra var att övertyga dem om att det skulle få ut något av projektet.

5.3 SMINT-stöd

Kostnaderna för att planera ett projekt samt att åstadkomma en projektansökan är mycket höga. Detta beror bland annat på att ansökningsprocessen är tidskrävande och

---

⁹⁸ <http://www.cordis.lu>. (2005-12-07)

⁹⁹ Ibid.

¹⁰⁰ Ibid.

många företag behöver anlita en konsult för att genomföra den. För att främja små- och medelstora företags deltagande i EU: s program erbjuder VINNOVA delfinansiering av förstudier till internationella forskningsprogram¹⁰¹. De företag vi intervjuat har alla fått stöd från VINNOVA. Konsulten säger att de är generösa och att bra projekt nästan alltid får godkänt. Respondenten på företag 3 tycker att det är positivt att företag kan få bidrag för att kunna söka bidrag. Utan denna hjälp hade företaget inte haft möjlighet att söka CRAFT-bidrag. Respondenten på företag 2 reagerade på att en konsult måste anlitas för att kunna färdigställa en ansökan och säger att en normalbegåvad person inte skulle klara detta. Den person vi intervjuade på företag 3 påpekade också att utan konsulthjälp hade de aldrig klarat att genomföra ansökningsprocessen. Han ser det som en omöjlig uppgift.

För att få SMINT-stöd måste en förstudie, som innebär aktivt deltagande i planeringen av ett projekt, göras. Målet med denna är att utforma ett förslag till projekt och vilka som skall delta i projektet samt skapa en gemensam ansökan till något internationellt program för FoU-samarbete.¹⁰² Företag 1 hade gjort en förstudie av detta slag där de undersökte om det fanns potential för idén.

5.4 Återflödet från CRAFT till Sverige

De centrala delarna inom endogen tillväxtteori är bland annat vad som får företag att investera i FoU. Det har visat sig att investeringar i FoU är en förutsättning för att den teknologiska och ekonomiska utvecklingen skall drivas framåt.¹⁰³ Enskilda företag i Sverige gör mycket stora investeringar i FoU och forskning visar att detta faktiskt leder till teknisk utveckling och ekonomisk tillväxt.¹⁰⁴

Sverige får tillbaka ungefär 10 miljarder kronor i form av olika EU-bidrag av de cirka 25 miljarder som betalas in i medlemsavgifter¹⁰⁵. När det gäller CRAFT har återflödet fram till och med 2004 varit cirka 5,4 procent av 96,8 miljarder euro¹⁰⁶.

Respondenten på företag 2 tycker att det är dåligt att så få svenska företag söker EU-bidrag. När de frågade sin italienska tillverkare om de någon gång sökt EU-bidrag svarade de att det gör de varje år. Det är en viktig del i deras budgetarbete. Den italienske tillverkaren hade tyckt att frågan var egendomlig. Vår respondent tror att andra länder är mycket bättre på att ansöka om EU-bidrag. Respondenten på företag 3 pratar som vi tidigare tagit upp, om att det är jättebra att företag kan få bidrag till FoU-kostnaderna om de har en produktidé. Företag 3 hade ingen möjlighet att utföra forskningen utan anlidade ett forskningsföretag och fick hjälp med de kostnader som uppstod. Det var en fantastisk möjlighet.

---

¹⁰¹ <http://www.vinnova.se> (2005-12-09)

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ Boschini, A.D. & Eriksson, R. (2005): *Den europeiska tillväxtdebatten*. Svenska institutet för europapolitiska studier. <http://www.sieps.se>.

¹⁰⁴ Gustavsson, P. & Poldahl, A. (2003): *Vad bestämmer företagens investeringar i FoU?* Forskningsinformation från FIEF, FIEF Working paper.

¹⁰⁵ <http://www.eu-upplysningen.se>. (2005-12-06)

¹⁰⁶ EU/FoU-rådet. (2005): *Sveriges deltagande i sjätte ramprogrammet 2003-2004*. <http://www.eufou.se>.

5.5 Sjunde ramprogrammet

I förslaget till nästa ramprogram inom forskning och teknisk utveckling, som löper mellan 2007-2013, har flera nya åtgärder tagits fram¹⁰⁷. Vi bad EU-konsulten att berätta vad han anser om det sjunde ramprogrammet. Han har inga direkta åsikter men ansökningsmässigt tror han inte att det kommer att bli någon större skillnad. Antalet rapporter har ökat kraftigt från femte till sjätte ramprogrammet och hur det kommer att bli i sjunde kan han inte säga någonting om.

---

¹⁰⁷ <http://europa.eu.int>, (2005-12-05).

6. Slutsats

I följande avsnitt diskuterar vi de slutsatser vi kommit fram till under studiens gång. Vi kommer även att redogöra för våra egna reflektioner. Kapitlet avslutas med förslag till vidare forskning.

6.1 Företagens erfarenheter av ansökningsprocessen

De företag vi har intervjuat har övervägande positiva erfarenheter av sina CRAFT-projekt och alla tycker att det har varit mödan värt att ge sig in i denna process. Detta bekräftar det som EU/FoU-rådet påstår, att de flesta av företagen som deltagit i CRAFT-projekt är positiva och gärna vill vara med i nya projekt. Respondenterna uttrycker sig på olika sätt. Ett av företagen talar varmt om sin projekttid och anser att CRAFT-bidraget gav dem möjlighet att förverkliga en dröm. Dock kan hon inte tänka sig att delta igen på grund av all administration. De andra företagen ställer sig mycket positiva till att delta i liknande projekt igen. Ett av företagen säger att det var väldigt positivt att kunna genomföra ett utvecklingsprojekt utan att vara helt styrd av kostnaderna. Gemensamt för alla respondenter är att ingen av dem hade några förkunskaper om EU-bidrag och inte heller om CRAFT.

Vi förstår att företagen är så positiva till sina CRAFT-projekt, med tanke på att de får en färdigutvecklad produkt och att EU-kommissionen betalar hälften av kostnaderna för FoU. Vi tror att det finns många svenska företag som inte känner till att de skulle kunna dra nytta av denna möjlighet. Med tanke på att svenska företag investerar väldigt mycket i FoU borde fler företag utnyttja denna möjlighet. Företag 2 hade inte kunnat genomföra sitt projekt utan bidragshjälp och det finns troligen fler företag med bra projektidéer som inte kan genomföras på grund av att medel saknas.

Inget av företagen har behövt lägga ner någon större tid på att hitta sina projektpartners, något som EU-konsulten uttryckte var bland det svåraste med att planera ett projekt. Det som kan vara svårt är att övertala tilltänkta projektpartners att de skulle kunna få ut något positivt av projektet. Vi tror att våra respondenter tycker att det var lätt att få tag på projektpartners då de till största delen använt sig av befintliga kontakter. De hade även kunnat söka upp nya partners via CORDIS hemsida. EU:s målsättning inom forskningsområdet är bland annat att ge stöd till samarbete mellan aktörer i olika länder. Vi tror att det hade varit betydligt svårare att hitta nya kontakter och övertala dem att delta. För att kunna dra generella slutsatser hade dock ett större antal respondenter krävts. En nackdel med att endast använda befintliga kontakter är att företagen går miste om chansen att skapa nya nätverk och kontakter, vilket är viktigt i dagens konkurrensutsatta värld.

6.1.1 EU-konsultens erfarenheter av ansökningsprocessen

EU-konsulten har tio års erfarenhet av att hjälpa företag med att genomföra CRAFT-projekt. Han säger att ansökningsprocessen har förbättrats under åren. Vi noterar dock att den respondent som varit med om tre CRAFT-projekt tycker att

ansökningsprocessen har blivit allt svårare för varje projekt. När det gäller ansökningshandlingarna anser EU-konsulten att de har förbättras sedan det femte ramprogrammet. Eftersom han har lång erfarenhet av detta anser vi att det inte är särskilt konstigt att han uppfattar processen och kringliggande arbete som relativt enkla.

På basis av vad våra respondenter uttryckt, ställer vi oss frågande till om ansökningsförfarandet egentligen behöver vara så svårt att företagen måste anlita en konsult för att söka bidrag. Vi anser att det inte skall behöva vara så utan förutsatt att ett företag har tid att sätta sig in i instruktionerna skall det klara att hantera ansökningsförfarandet själv. EU-konsultens erfarenheter säger att företagen inte vill skriva sina ansökningar själva, vilket vi anser är helt förståeligt eftersom den är komplicerad och tar lång tid. Dock tror vi att om ansökningsförfarandet förenklades skulle företagen i större utsträckning välja att sköta detta själva och därigenom slippa konsultkostnaderna.

EU-konsultens erfarenhet säger också att vid mindre projekt blir hanteringen av projektet väldigt omfattande. Han tycker att det borde införas en speciell variant av CRAFT som riktar sig till de riktigt små företagen, till exempel företag med mindre än tio anställda. Det gör att även de mindre projekten skulle platsa i CRAFT. Vi är överens med EU-konsulten om detta resonemang. Detta skulle gynna svenska förhållanden då vi har väldigt många småföretag.

6.2 Vad är tidskrävande?

Vi har fått bekräftat av våra respondenter att planeringen av projektet tar mycket tid. En del av planeringen består i att upprätta ett konsortium. Om de ansökande företagen inte, som våra respondenter, har väletablerade kontakter sedan tidigare, kan de räkna med att det tar mycket tid att hitta utländska projektpartners. Först skall de hitta partners som passar in i projektet och som har rätt kompetens och sedan skall de övertyga dem om att de kan dra fördel av projektdeltagandet.

Vi har tidigare diskuterat att det tar mycket tid att upprätta ansökningshandlingarna. Två av företagen vittnar om att de aldrig skulle ha klarat att upprätta en ansökan, utan hjälp av en konsult. Att upprätta en ansökan tar mycket tid och att anlita en konsult för att göra detta kostar naturligtvis mycket pengar för företagen. Dessutom har vi under undersökningens gång konstaterat att konsulten inte bara behövs för att skriva själva ansökan utan han medverkar i projekten från början till slut. Detta innebär stora kostnader för företagen. Visserligen finns möjligheten att få SMINT-stöd från VINNOVA, men detta är ändå begränsat till maximalt 100 000 kronor och VINNOVAs anslag är begränsade.

Under undersökningens gång kom vi fram till att det inte bara är ansökningsförfarandet som är tidskrävande utan även det efterföljande projektarbetet. Den uppfattning vi fått är att företag som ansöker om CRAFT-bidrag inte alltid tänker på är att när de väl fått ansökan beviljad följer även projektledning samt omfattande del- och slutrapporter. Dessa del- och slutrapporter är inte så avancerade i sig men det är ett gediget arbete som tar mycket tid. Har företaget ordning på sina papper underlättar det givetvis arbetet. En annan sak som också skulle kunna underlätta arbetet med projektet är att ha klara och

tydliga mål för vad de vill uppnå med det. En väl definierad projekttid är A och O för ett fortsatt lyckat projekt.

6.3 Vad är komplicerat?

Ansökningarna är inte bara tidskrävande utan även svåra att upprätta. EU-kommissionen kräver att instruktionerna följs noggrant. Det finns inga utrymmen för fel och som en av våra respondenter säger; ansökningen ska skrivas på ”superbyråkratengelska”. Vi har genom att få ta del av respondenternas erfarenheter förstått att språket är en av de saker som gör upprättandet av en ansökan så svårt. Vi tycker att det är märkligt att språket ska vara en så avgörande faktor för om projektansökan godkänns eller ej. Vi anser att en ansökan med ett klart, tydligt och korrekt språk borde räcka för ett godkännande, under förutsättning att övriga kriterier uppfylls.

En annan sak som framkommit och som är komplicerat är att det inte bara är nivån på språket som gör det svårt att skriva en ansökan utan även att få plats med mycket upplysningar på litet utrymme. Utrymmet på blanketterna har blivit mindre men ändå är det fler upplysningar som skall vara med. Vi tror att det är här konsulterna gör mest nytta då det är deras huvudsakliga arbetsuppgifter. De kan med tiden arbeta upp en rutin för hur de skall gå tillväga samt hur de skall uttrycka sig.

Som vi tidigare nämnt är det väldigt positivt för ett företag att få nya utländska kontakter. Flera av våra respondenter nämnde dock geografien som ett problem som komplicerar såväl ansökningsförfarandet som driften av projektet. Problemen kan till exempel uppstå om företagen i ett konsortium vill skicka materialprover och prototyper sinsemellan, eller när EU-kommissionen kräver underskrifter från alla parter i projektet. När samarbete sker med partners över ett stort geografiskt område kan det vara komplicerat att få det att fungera på ett smidigt sätt. Vi anser att fördelarna med att få nya utländska kontakter eller förstärka befintliga överväger dessa nackdelar. Idag är det få tillverkande företag som klarar att överleva genom att endast verka på sin hemmamarknad. Att etablera sig i utlandet, är för många tillverkande företag en förutsättning för att kunna expandera sin verksamhet. CRAFT-programmet är alltså en ypperlig möjlighet för de företag som behöver hjälp med att utveckla sina produktidéer och som vill etablera sig på utländska marknader.

6.4 Övriga reflektioner

En reflektion vi har gjort är att det är svårt att hitta lättbegriplig information om hur en ansökan ska se ut. Under arbetets gång har vi spenderat otaliga timmar med att besöka olika officiella hemsidor som EU har. Vi har upplevt att de är svårnavigerade och att det är besvärligt att hitta den information som eftersöks. Om ett företag funderar på att ansöka om CRAFT-pengar, är det viktigt för dem att kunna ta fram instruktioner om hur en ansökan ska se ut samt information om hur ansökningsförfarandet går till på Internet.

Någonting som vi fann förvånansvärt är att ingen av våra respondenter har varit i kontakt med EU/FoU-rådet. Detta tycker vi är mycket konstigt med tanke på att de, vid

tidpunkten för företagens projekt, var den nationella kontaktpunkten som har till uppgift att informera om ramprogrammet. Tanken med kontaktpunkterna är att de skall hjälpa sökanden som saknar erfarenhet när det gäller att ansöka om bidrag men vi anser att detta har fungerat mindre bra. Förhoppningsvis kommer detta att förbättras då VINNOVA har tagit över uppgiften.

Dock kvarstår problemet med hur företagen skall få vetskap om att CRAFT-programmet överhuvudtaget existerar. Vi anser nämligen att det faktum att svenska företag inte söker CRAFT-bidrag i så stor utsträckning inte bara beror på den komplicerade och tidsödande ansökningsprocessen. En annan anledning tror vi är att många företag inte känner till att denna möjlighet finns. Då är frågan hur man skall göra för att nå ut till företagen med budskapet att det finns. Hur detta kan göras hade varit intressant att forska vidare om, men vi har även några fler förslag som vi tar upp i nedanstående avsnitt.

6.5 Förslag till vidare forskning

Vid urvalet av respondenter har vi endast intervjuat företag som anlitat en konsult för att genomföra ansökningsprocessen. Vi tycker att det hade varit intressant att även få intervju ett företag som gått igenom denna process utan att anlita en konsult, om ett sådant existerar. Vi lyckades tyvärr inte få tag på ett sådant. För ett företag som står i begrepp att söka hade det varit givande att även höra deras synpunkter om processen och efterföljande projekt. Hur hade deras upplevelser skiljt sig från de andra företagens? Hade de varit lika positiva? En av våra respondenter var väldigt säker på att det inte skulle gå att genomföra detta utan konsulthjälp och vi undrar om detta stämmer. Går det inte att genomföra en ansökningsprocess utan att anlita en konsult?

En annan sak som hade varit intressant, hade varit att ta reda på vad andra parter i konsortiet har för erfarenheter av att delta i ett CRAFT-projekt. Med andra parter menar vi resterande företag i konsortiet samt forskningsutförarna. Är de lika positiva till att delta i liknande projekt igen, eller har de andra erfarenheter?

7. Litteraturförteckning

Böcker:

Eriksson, L.T. & Wiedersheim-Paul, F. (1997): *Att utreda, forska och rapportera*. Malmö, Liber Ekonomi.

Holme, I.M. & Solvang, B.K. (1997): *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund, Studentlitteratur.

Liljewalch, Jan. (2005): *EU-bidrag i Sverige – utförlig beskrivning av 430 bidrag från EU*. Uddevalla, Mediaprint.

Patel, R. & Davidsson, B. (2003): *Forskningsmetodikens grunder*. Lund, Studentlitteratur.

Artiklar i tidsskrifter:

Andersson, Sus. (2005): "EU-förslag ska ge forskare dubbelt upp." *Ny Teknik*, 050413.

Björklund, Marianne. (2003): "EU: s strukturfonder utan effekt." *Dagens Nyheter*, 031003.

Karlberg, Lars Anders. (2005): "Svensk databas visar vägen till EU-bidragen." *Ny Teknik*, 050301.

Leverbeck Kenneth. (2005): "Minskat intresse för EU-projekt." *IVA-aktuellt*, 050614.

Lundell, Stefan. (2005): "Volvo – tyngst i Sverige på bidrag." *Dagens Industri*, 050611.

(2005): "Många sätt att få mer pengar." *Nytt från Revisorn*, 050422.

(2005): "Så här söker du pengar från EU." *Privata affärer*, 050622.

Övriga tryckta källor:

Boschini, A.D. & Eriksson, R. (2005): *Den europeiska tillväxtdebatten*. Svenska institutet för europapolitiska studier. <http://www.sieps.se>.

EU-upplysningen. (2005): *Din guide till EU – Fonder och program*. <http://www.eu-upplysningen.se>.

EU/FoU-rådet. (2000): *CRAFT – EU-program för mindre företag*. <http://www.eufou.se>.

EU/FoU-rådet. (2005): *Sveriges deltagande i sjätte ramprogrammet 2003-2004*.
<http://www.eufou.se>.

Europeiska Kommissionen. (2002): *The 6th Framework Programme in brief*.
<http://www.cordis.lu/fp6/find-doc-general.htm>.

Europeiska Kommissionen. (2004): *Participating in European research (2nd edition)*.
http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.cfm?p=0.

Europeiska Kommissionen. (2002): *Support to the participation of SMEs in the sixth framework programme(2nd edition)*.
http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.cfm?p=0_instruments.

Europeiska Kommissionen. (2004): *Med sikte på framtiden – Vetenskaplig forskning i Europeiska Unionen*.
http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.cfm?p=0_instruments.

Erlandsson, M. (2003): *Offentliga sektorns storlek och ekonomisk tillväxt – en översikt*.
Värdeskapande tillväxt, nr 9. <http://www.tco.se>.

Gustavsson, P. & Poldahl, A. (2003): *Vad bestämmer företagens investeringar i FoU?*
Forskningsinformation från FIEF, FIEF Working Paper. <http://www.fief.se>.

Magnusson, L. & Ottosson, J. (2003): *Ekonomisk tillväxt i perspektiv*.

Elektroniska källor:

CORDIS hemsida:
<http://www.cordis.lu>

EU/FoU-rådets hemsida:
<http://www.eufou.se>

Euroads hemsida:
<http://www.euroad.se>

Euroconnect consultings hemsida:
<http://www.euroconnect.se>

Euro Info Centres hemsida:
<http://www.euroinfo.se>

EU: s officiella hemsida:
<http://europa.eu.int>

EU-upplysningens hemsida:
<http://www.eu-upplysningen.se>

IVFs hemsida:

<http://www.ivf.se>

NUTEKS hemsida:

<http://www.nutek.se>

Regeringens hemsida:

<http://www.regeringen.se>

VINNOVAs hemsida:

<http://www.vinnova.se>

Intervjuer:

EU-konsult, telefonintervju ungefär 35 minuter.

Företag nummer 1, telefonintervju ungefär 40 minuter.

Företag nummer 2, telefonintervju ungefär 35 minuter.

Företag nummer 3, telefonintervju ungefär 45 minuter.

Bilaga 1

Intervjufrågor EU-konsult

- 1. Kan du beskriva dina arbetsuppgifter?**
- 2. Hur länge har du arbetat med detta?**

- 3. Om, och i så fall hur har branschen förändrats sedan du började arbeta inom den här branschen?**
- 4. Har du någon uppfattning om EU: s bidragssystem?**
- 5. Hur uppfattar du företagens attityd i allmänhet till EU-bidrag?**
- 6. Hur uppfattar du företagens kunskap om EU-bidrag?**

- 7. Kan du ge ett typexempel på när ett företag hör av sig till dig och vill ha hjälp. Gärna ett företag med SMINT-stöd.**
- 8. Hur går ansökningsprocessen till från början till slut?**
- 9. Finns det någon del i ansökningsprocessen du upplever som särskilt svår eller lätt?**
- 10. Finns det någon del i ansökningsprocessen som du märker att företagen har särskilt svårt eller lätt för?**
- 11. Har ansökningsprocessen förändrats på något sätt under den tid du arbetat med det här?**
- 12. Varför tror du i så fall att den har förändrats på detta sätt?**

- 13. Finns det någon viss typ av forskningsprojekt som är mer vanligt förekommande när det gäller CRAFT?**
- 14. Det sjunde ramprogrammet ska bli lättare. Språket ska förändras och bli mindre krångligt, det ska bli färre och tunnare dokument mm. Har du någon uppfattning om detta?**
- 15. Har du något förslag på hur ansökningsprocessen skulle kunna underlättas?**
- 16. Har du något annat du vill tillägga?**

Bilaga 2

Intervjufrågor till företagen:

- 1. Vad har du för arbetsuppgifter?**
- 2. Hur länge har du arbetat på företaget?**
- 3. Vilken bransch verkar företaget inom?**
- 4. Omsättning och antal anställda?**

- 5. Hur kom det sig att ni valde att söka EU-bidrag istället för att finansiera på annat sätt?**
- 6. Hade ni någon kunskap om EU-bidrag innan?**
- 7. Hur fick ni kännedom om CRAFT?**
- 8. Hur kom ni fram till att ni ville söka CRAFT-pengar?**
- 9. Fick ni SMINT-stöd i samband med att ni ansökte om CRAFT-pengar?**

- 10. Hur långt fram var ni i projektet innan ni sökte bidrag?**
- 11. Vad är det för typ av projekt och hur många partner ingår?**
- 12. Hur fick ni kontakt med era projektpartners?**
- 13. Hur uppfattade ni arbetet med att få tag på projektpartnererna?**

- 14. Har ni gjort ansökan själva eller anlitat en konsult?**
- 15. Om ni har anlitat en konsult, har ni gjort någon del av ansökan själva?**
- 16. Finns det någon del i ansökningsprocessen som ni har uppfattat som särskilt svår eller lätt?**

- 17. Har du några uppfattningar om EU:s bidragssystem?**
- 18. Med tanke på nedlagda resurser, har resultatet blivit som ni hade tänkt?**
- 19. Hur uppfattade ni ansökningsprocessen och de efterföljande del- och slutrapporteringarna?**
- 20. Är det någonting här som ni skulle göra annorlunda idag?**
- 21. Kan ni tänka er att söka igen?**
- 22. Har du något annat du vill tillägga?**